

Fremsat den 12. november 2020 af Miljøministeren (Lea Wermelin)

Forslag

til

Lov om ændring af miljøskadeloven og lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love¹

(Ændring af handlepligten for den ansvarlige for en miljøskade, indførelse af godtgørelsesordning samt ændring af definitionen af arter og naturtyper)

§ 1

I miljøskadeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 277 af 27. marts 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«, og »områder« ændres til: »naturtyper«.

2. I § 7, stk. 2-4, og § 23, stk. 1, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

3. I § 7 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Skade uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for den 1. februar 2021, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper.«

4. I § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper«.

5. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ved beskyttede arter og naturtyper forstås:

- 1) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF, og
- 2) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil

eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.«

6. I § 46, stk. 1, indsættes efter »lovens kapitel 2-6«:
», jf. dog § 47.«

7. Efter § 46 indsættes i kapitel 7:

»§ 47. Den ansvarlige for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade samt afholde udgifter forbundet med afhjælpning af foranstaltninger efter denne lov, jf. dog stk. 4, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan

- 1) bevise, at den er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) bevise, at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en

¹ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56.

emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskaade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskaade samt afholdte udgifter forbundet med forebyggende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige kan bevise, at den overhængende fare for miljøskaade er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Stk. 4. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, hvis miljøskaaden eller den overhængende fare for en miljøskaade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikkerhedsloven.

Stk. 5. Miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter afholdt af den ansvarlige for en miljøskaade eller overhængende fare herfor til opfyldelse af dennes forpligtelser efter § 73 c og § 73 e, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 c og e, i lov om forurennet jord, § 47 c, § 47 e og § 47 f, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 67 og § 68 b, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 c og § 54 e, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 c og § 25 e, i lov om miljø og genteknologi, § 60 c og § 60 d, i lov om vandløb, og § 33 c og § 33 d, i lov om råstoffer samt denne lov, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser er opfyldt.

Stk. 6. Miljøministeren fastsætter regler om godtgørelsesordningen efter stk. 5, herunder om, hvilke udgifter der kan godtgøres, og om dokumentationskrav.«

8. Efter § 48 indsættes i *kapitel 8*:

»§ 48 a. Krav på godtgørelse af udgifter, jf. § 47, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskaade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskaade, har bevist henholdsvis påvist, at de i § 47 fastsatte betingelser for godtgørelse er opfyldt. Forældelsen regnes fra den seneste af disse datoer.«

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 73 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

2. § 73 d ophæves.

3. § 73 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 3

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 278 af 17. april 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 38 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

2. § 38 d ophæves.

3. § 38 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 4

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 47 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. I § 47 c, stk. 4, ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper«.

3. § 47 d ophæves.

4. § 47 h, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 5

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 68 a, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 68 d ophæves.

3. § 68 e, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 6

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 54 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

2. § 54 d ophæves.

3. § 54 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 7

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 25 d ophæves.

2. § 25 f, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 8

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 60 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 60 f ophæves.

3. § 60 g, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 9

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i lov nr. 720 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 33 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 33 f ophæves.

3. § 33 g, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 10

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 135 af 25. februar 2020 og lov nr. 1057 af 30. juni 2020, foretages følgende ændring:

1. *Overskriften* til kapitel 11 a affattes således:

»Kapitel 11 a *Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper*«

§ 11

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019, foretages følgende ændring:

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:

»Kapitel 8 a *Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper*«

§ 12

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019, foretages følgende ændring:

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:

»Kapitel 8 a *Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper*«

§ 13

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, foretages følgende ændring:

1. *Overskriften* til kapitel 9 a affattes således:

»Kapitel 9 a *Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper*«

§ 14

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019, som ændret ved lov nr. 558 af 7. maj 2019 og lov nr. 559 af 7. maj 2019, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 3 a affattes således:

»Kapitel 3 a *Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper*«

2. I § 10 c ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper«.

§ 15

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2021.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på miljøskader eller overhængende fare for en miljøskade, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der finder sted før lovens ikrafttræden. For sådanne miljøskader eller overhængende fare herfor finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 16

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Kort om miljøansvarsreglerne
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Ophævelse af lempelsen af den ansvarliges ansvar samt indførelse af en godtgørelsesordning
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2. Definition af ”beskyttede arter og naturtyper”
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgere
7. Klima- og miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
 - 8.1. Miljøansvarsdirektivet
 - 8.2. Statsstøtte
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at implementere dele af miljøansvarsdirektivet.

Miljøansvarsdirektivets formål er at forebygge og afhjælpe fremtidige større, dvs. væsentlige/betydelige skader på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper (miljøska-der).

Det grundlæggende princip er, at den, der er ansvarlig for erhvervsmæssige aktiviteter, der indebærer en risiko for miljø eller natur, også er ansvarlig for miljøska-der eller overhængende fare for miljøska-der på miljø og natur som følge af disse erhvervsmæssige aktiviteter. Den ansvarlige skal forebygge en miljøska-der eller en overhængende fare for miljøska-der, og hvis miljøska-der er sket, skal den ansvarlige afhjælpe skaden og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet).

Miljøansvarsdirektivet indeholder en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøska-der og overhængende fare for miljøska-der, herunder særligt i forhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Danmark modtog i oktober 2019 en henvendelse fra EU-Kommissionen om implementeringen af miljøansvarsdirektivet, hvori EU-Kommissionen konkluderede, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets definition af ”beskyttede arter og naturtyper”, jf. direktivets artikel 2, stk. 3, litra b), og muligheden for at dække den ansvarliges økonomiske omkostninger i visse situationer, jf. direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skulle være direktivnær.

I henvendelsen vurderede EU-Kommissionen for det første, at direktivets definition af ”beskyttede arter og naturtyper”, der i dansk lovgivning er gennemført som ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”, skal fremgå direkte af lovtæksten i dansk lovgivning og med samme ordlyd som direktivets, og at det ikke var tilstrækkeligt, at det fremgik af lovens bemærkninger.

For det andet vurderede EU-Kommissionen, at direktivet skal gennemføres i den danske lovgivning således, at den ansvarlige for miljøska-der eller en overhængende fare for miljøska-der i alle tilfælde er forpligtet til at foretage forebyggende og afhjælpende foranstaltninger ved miljøska-der eller overhængende fare for miljøska-der. EU-Kommissionen fremhævede, at dette gjaldt uanset om den ansvarlige ikke skulle afholde omkostningerne forbundet med en miljøska-der.

eller overhængende fare herfor, jf. direktivets artikel 8, stk. 3 og 4. Efter EU-Kommissionens vurdering regulerer artikel 8, stk. 3 og 4, alene forholdet til omkostningerne forbundet med den ansvarliges foranstaltninger, og ikke spørgsmålet om den ansvarliges handlepligt.

Regeringen har besvaret EU-Kommissionens henvendelse i december 2019. Regeringen har erklæret sig enig med EU-Kommissionens fortolkning af direktivets forpligtelser og forpligtet sig til at rette op på den danske implementering senest primo 2021.

Lovforslaget indeholder forslag til de nødvendige tilpasninger af miljøskadeloven og den berørte sektorlovgivning.

2. Kort om miljøansvarsreglerne

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), som senest ændret ved forordning nr. 2019/1010 af 5. juni 2019 blev implementeret i dansk lovgivning ved lov nr. 466 af 17. juni 2008 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven) og lov nr. 507 af 17. juni 2008 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love, der indsatte særlige regler i en række sektorlove. Reglerne trådte i kraft 1. juli 2008. Miljøansvarsdirektivet er efterfølgende blevet ændret af flere omgange, men der er ikke foretaget ændringer i forhold til den ansvarliges handlepligt eller økonomiske forpligtelser.

Direktivet er således implementeret gennem dels en tværgående lov, (miljøskadeloven) og dels følgende sektorlove, hvor der er indsat regler om miljøskader: Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 (herefter miljøbeskyttelsesloven), lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 (herefter jordforureningsloven), lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1033 af 4. september 2017 (herefter havmiljøloven), lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018 (herefter vandforsyningsloven), lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 (herefter husdyrbrugloven), lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017 (miljø- og genteknologiloven), lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 (herefter naturbeskyttelsesloven), lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 (herefter skovloven), lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019 (herefter jagt og vildtforvaltningsloven), lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017 (herefter Tøndermarskloven), lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 (herefter vandløbsloven), lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 (herefter råstofloven), søloven, jf.

lovbekendtgørelse nr. 1505 af 17. december 2018 og lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019 (herefter fiskeriloven).

Implementeringen er sket således, at miljøskadeloven definerer, hvad en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade er. Hertil fastlægger miljøskadeloven visse regler om, hvad den ansvarlige for driften er forpligtet til efter det tidspunkt i en sag, hvor der er truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade. Modsvarende indeholder sektorreglerne reglerne om, hvad der forstås ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, samt regler om hvad den ansvarlige for driften er forpligtet til frem til det tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder har truffet afgørelse om, at der foreligger en miljøskade.

Miljøskadelovgivningen indeholder regler om, hvem der ifølge en offentligretlig regulering har ansvaret for at anmelde, forebygge, afværge og afhjælpe miljøskader eller overhængende fare for miljøskader. Det er således ikke en regulering med udgangspunkt i erstatningsansvar, men en regulering, der fastlægger en handlepligt for de virksomheder m.v., der er ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade.

Udgangspunktet for miljøansvarsdirektivet er, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade er forpligtet til at iværksætte de nødvendige forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, og den ansvarlige er forpligtet til at afholde omkostningerne forbundet hermed.

Miljøansvarsdirektivet indeholder to forskellige former for ansvar. Direktivet fastlægger således et objektive ansvar for en lang række erhvervsaktiviteter, som er anført i direktivets bilag III, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra a), og et culpaansvar for alle andre erhvervsaktiviteter, der forårsager en skade på beskyttede arter og naturtyper, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b).

Det objektive ansvar indebærer, at den ansvarlige for driften er ansvarlig for at forebygge og afhjælpe en miljøskade og betale alle omkostninger i den forbindelse, også selvom den ansvarlige for driften ikke har handlet uforsvarligt, og uanset om aktiviteten var tilladt og alene forårsager en tilladt påvirkning, f.eks. en tilladt forurening. Dette indebærer altså også et ansvar for f.eks. uheld. Det objektive ansvar for erhvervsmæssige aktiviteter fremgår af miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, miljø og genteknologiloven og husdyrbrugloven.

I vandforsyningsloven, vandløbsloven, råstofloven og havmiljøloven er der gennemført såvel det objektive ansvar som culpaansvaret. I disse love er der således regler om både

objektivt og culpaansvar for forskellige erhvervmæssige aktiviteter. Culpaansvaret er typisk rettet mod aktiviteter, som er ikke-forurenende, f.eks. skovning, redeplyndring eller oprensning af vandløb. Culpaansvaret indebærer, at den ansvarlige for driften skal have udvist uforsvarlig adfærd, dvs. fejl eller forsømmelser.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Ophævelse af lempelsen af den ansvarliges ansvar samt indførelse af en godtgørelsesordning

3.1.1. Gældende ret

Den ansvarlige for en miljøskaade, dvs. den ansvarlige for driften af den erhvervmæssige virksomhed, er pålagt en handlepligt i lovgivningen i tilfælde af enten en overhængende fare for en miljøskaade eller for en allerede sket miljøskaade. Den ansvarlige skal således straks iværksætte alle nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en miljøskaade, eller, såfremt miljøskaaden er indtrådt, iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, jf. § 73 c, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 c, stk. 1, i jordforureningsloven, § 54 c, stk. 1, i husdyrbrugloven, § 25 c, stk. 2, i miljø og genteknologiloven, § 68 b, stk. 2, i vandforsyningsloven, § 33 c, stk. 2, i råstofloven, § 60 c, stk. 2, i vandløbsloven og § 47 c, stk. 1, i havmiljøloven.

Den ansvarlige kan således ikke forholde sig passivt i tilfælde af en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade.

Når den relevante myndighed efter sektorlovgivningen har truffet afgørelse om, at der er tale om en miljøskaade eller overhængende fare herfor, overgår sagsbehandlingen til Miljøstyrelsen, der varetager reglerne i miljøskaadeloven. Miljøstyrelsen meddeler herefter påbud efter miljøskaadelovens kapitel 3 om forebyggende og afhjælpende foranstaltninger m.v. samt træffer afgørelse om sikkerhedsstillelse efter miljøskaadelovens kapitel 2.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskaade eller en overhængende fare for miljøskaade kan blive fritaget for omkostningerne forbundet med forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det fremgår således af artikel 8, stk. 3, at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan bevise, at miljøskaaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en

emission eller hændelse, der skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger således, at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger, jf. artikel 8, stk. 3, in fine. Artikel 8, stk. 3, er obligatorisk for medlemsstaterne at gennemføre.

Det fremgår herudover af artikel 8, stk. 4, at medlemsstaterne kan tillade, at den ansvarlige ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaaden er forvoldt ved a) en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden eller b) en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som operatøren kan påvise ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted.

Artikel 8, stk. 4, er ikke obligatorisk for medlemsstaterne at gennemføre, og artikel 8, stk. 4, litra b), er ikke generelt implementeret i dansk lovgivning i dag.

Direktivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a), er implementeret således, at den ansvarliges ansvar er lempet i situationerne omfattet af disse bestemmelser som beskrevet ovenfor, jf. § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 d, i jordforureningsloven, § 54 d, i husdyrbrugloven, § 25 d, i miljø og genteknologiloven, § 68 d, i vandforsyningsloven, § 33 f, i råstofloven, § 60 f, i vandløbsloven, og § 47 d, i havmiljøloven.

Den ansvarliges handlepligt til at begrænse en miljøskaades omfang og forhindre yderligere miljøskaade gælder efter den gældende lovgivning således ikke, hvis den ansvarlige for en indtrådt miljøskaade kan godtgøre, 1) at skaden er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) at skaden skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, fastsat en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) at skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Tilsvarende har den ansvarlige ikke nogen handlepligt i forhold til at afværge en overhængende fare for en miljøska­de, såfremt den ansvarlige for den overhængende fare for miljø­skade kan godtgøre, at faren skyldes forhold omfattet af nr. 1 og 2 som beskrevet umiddelbart ovenfor.

Som nævnt ovenfor er den ansvarlige for en miljøska­de, den der er ansvarlig for driften af den erhvervsmæssige aktivitet. Såfremt der dog er tale om sager om anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, vil det ikke være den ansvarlige for driften, der er ansvarlig for miljøska­den eller den overhængende fare herfor, men derimod den der erhvervsmæssigt bruger de nævnte stoffer, jf. § 73 b, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 b, stk. 3, i jordforureningsloven og § 54 b, stk. 3, i husdyrbrugloven.

Tilsvarende gælder for skader sket som følge af anvendelse af genmodificerede organismer, jf. § 25 b, stk. 3, i miljø og genteknologiloven og ved anvendelse af pesticider og biocider, jf. § 73 b, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven og § 38 b, stk. 3, i jordforureningsloven.

Såfremt brugeren kan godtgøre, at brugen var i overens­stemmelse med forskrifterne for brug, og at den pågældende ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen, vil det være den relevante producent eller importør, der er ansvarlig, jf. § 73 b, stk. 4, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 b, stk. 4, i jordforureningsloven, § 25 b, stk. 4, i miljø og genteknologiloven og § 54 b, stk. 4, i husdyrbrugloven.

I sager vedrørende anvendelse af affaldsstoffer og husdyr­gødning vil producenten eller importøren dog heller ikke være ansvarlig, såfremt denne kan godtgøre, at den skade­lige virkning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller ved importen. I disse sager vil der derfor ikke være en ansvarlig for miljøska­den, jf. § 73 b, stk. 5, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 b, stk. 5, i jordforureningsloven og § 54 b, stk. 5, i husdyrbrugloven.

3.1.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Miljø- og Fødevareministeriet modtog en henvendelse fra EU-Kommissionen i oktober 2019, hvoraf det fremgår, at EU-Kommissionen vurderer, at den danske implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a), ikke er tilstrækkelig direktivnær. Miljøansvarsdirektivets arti­kel 8 indeholder regler om omkostninger forbundet med forebyggelse og afhjælpning af miljøska­der. Det fremgår af direktivets artikel 8, stk. 1, at operatøren, dvs. den ansvar­lige for miljøska­den eller den overhængende fare herfor, bærer omkostningerne ved forebyggende og afhjælpende foranstaltninger efter direktivet.

Det er EU-Kommissionens vurdering, at miljøansvarsdirek­tivets artikel 8, stk. 3 og 4, ikke medfører, at den ansvarlige ikke skal foretage forebyggende eller afværgende foranstalt­ninger. Efter EU-Kommissionens vurdering giver artikel 8, stk. 3 og 4, alene den ansvarlige mulighed for at få dæk­ket afholdte omkostninger forbundet med forebyggende og afværgende foranstaltninger, og ikke adgang til generelt at lempe ansvaret for den pågældende miljøska­de eller over­hængende fare for miljøska­de.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og stk. 4, litra a), og dermed den ansvarliges mulighed for friholdelse for de økonomiske konsekvenser, er i dansk ret blevet implemente­ret således, at den ansvarlige ikke skal foretage afværgende eller forebyggende foranstaltninger i forbindelse med en miljøska­de eller en overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige opfylder de nævnte kriterier, jf. også afsnit 3.1.1. ovenfor.

Den gældende implementering af miljøansvarsdirektivets arti­kel 8, stk. 3 og 4, er dermed ikke forbeholdt opgørelsen af det økonomiske ansvar, men er knyttet til den ansvarliges handlepligt.

Denne lempelse af ansvaret vurderes på baggrund af EU-Kommissionens henvendelse ikke at være i overensstem­melse med miljøansvarsdirektivet.

Det foreslås derfor, at lempelsen af ansvaret ophæves, jf. forslagens § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, § 4, nr. 3, § 5, nr. 2, § 6, nr. 2, § 7, nr. 1, § 8, nr. 2, og § 9, nr. 2. Dette medfører, at den ansvarlige for en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de skal foretage forebyggende, afværgende eller afhjælpende foranstaltninger, også selvom miljøska­den sker under omstændigheder, hvor den ansvarlige vil kunne få dækket de økonomiske omkostninger.

Samtidig foreslås det, at den ansvarlige for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor under visse omstændighe­der ikke skal bære omkostningerne forbundet med en miljø­skade eller en overhængende fare herfor, jf. lovforslagets § 1, nr. 7.

Den ansvarlige for en miljøska­de, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om foruren­et jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er således ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøska­des omfang og forhindre yderligere skade samt af­holdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige for miljøska­den kan

bevise, at skaden eller den overhængende fare for en skade 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2), at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller hvis den ansvarlige kan påvise, at 3) den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd. Nr. 3 foreslås alene at finde anvendelse for allerede indtrådte miljøskader.

I de nævnte tilfælde vil den ansvarlige således ikke skulle bære omkostningerne forbundet med en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Miljøansvarsdirektivet indeholder ingen regler om, at staten bærer et subsidiært ansvar for håndtering af miljøskader, men lader det være op til medlemsstaterne at etablere den ordning, som medlemsstaterne finder bedst egnet i forhold til at sikre, at den ansvarlige for driften kan få dækket afholdte omkostninger. Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at den bedste og mindst administrativt tunge ordning vil indebære, at staten med de foreslåede regler pålægges det økonomiske ansvar for forebyggelse og afværgelse af miljøskader. Dette skyldes, at det forventes, at der fremover stadig vil være meget få sager, der vil blive omfattet af reglerne om miljøskader, og endnu færre af disse vil være omfattet af de foreslåede regler om økonomisk friholdelse. Den foreslåede ordning vil medføre, at staten i et vist omfang får et subsidiært økonomisk ansvar for håndtering af miljøskader. Miljøministeren vil således få bevillingsmæssig hjemmel til at afholde udgifterne gennem en tekstanmærkning på finansloven 2021.

Det vurderes, at uanset at miljøansvarsdirektivet ikke udtrykkeligt fastlægger et statsligt subsidiært ansvar for håndtering af miljøskader, vil staten i et vist omfang allerede have et sådan ansvar gennem den øvrige EU-regulering, særligt habitatdirektivet og vandrammedirektivet, hvorefter medlemsstaterne er forpligtede til at nå et vist kvalitets- eller beskyttelsesniveau. Denne forpligtelse kan i konkrete situationer indebære, at miljømyndighederne skal iværksætte foranstaltninger, så dette niveau nås.

Det foreslås derfor samtidigt, at der indføres en godtgørelsesordning i den foreslåede § 47, stk. 5, i miljøskadeloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 7. Godtgørelsesordningen skal sammen med den foreslåede § 47, stk. 1 og 2, i miljøskadeloven sikre implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a). Godtgørelsesordningen vil medføre, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende

fare for miljøskade vil kunne få godtgjort de rimelige omkostninger, der er forbundet med de nødvendige foranstaltninger til håndtering af miljøskaden eller den overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige er omfattet af de nærmere angivne situationer, jf. den foreslåede § 47, stk. 1 og 2, i miljøskadeloven. Det medfører overordnet set, at den ansvarlige for en miljøskade eller en fare herfor vil kunne få godtgørelse, såfremt miljøskaden skyldes begivenheder, som den ansvarlige ikke er herre over.

Bestemmelsen foreslås sat ind i miljøskadeloven, idet bestemmelsen først vil være relevant i det omfang, der er truffet afgørelse efter sektorreguleringen om, at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare herfor, der skal behandles efter miljøskadeloven. Det vil derfor opretholde den hidtidige systematik mellem miljøskadeloven og de relevante sektorreguleringer.

De med lovforslaget foreslåede ændringer vedrører alene det objektive ansvar og de omkostninger knyttet til opfyldelsen af det objektive ansvar efter de love, der gennemfører dette (miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, husdyrbrugloven og miljø og genteknologiloven) eller en kombination af det objektive og det culpabaserede ansvar (vandforsyningsloven, vandløbsloven, råstofloven og havmiljøloven). Det skyldes, at artikel 8, stk. 3, litra a) (tredjemandsansvar) og litra b) (ufravigelige offentlige instrukser), begge relaterer sig til det objektive ansvar, idet de nævnte artikler ikke indeholder krav om uforsvarlig adfærd fra den ansvarliges side.

For så vidt angår artikel 8, stk. 4, litra a) (udtrykkeligt tilladte emissioner eller begivenheder), finder den alene anvendelse for regulering, der gennemfører det objektive ansvar, idet den henviser til direktivets bilag III. Dette svarer også til de love, der i dag indeholder lempelsesadgangen.

Miljøansvarsdirektivet fastsætter ikke udtrykkeligt, hvilke udgiftsposter den ansvarlige kan få dækket under artikel 8, stk. 3 og 4, litra a), men det fremgår dog af artikel 8, stk. 3, in fine, at den ansvarlige kan få dækket "de afholdte omkostninger". Direktivet definerer i artikel 2, stk. 16, omkostninger som "omkostninger, som er nødvendige for en korrekt og effektiv gennemførelse af dette direktiv, herunder omkostningerne til vurdering af miljøskader, en overhængende fare for, at sådanne skader indtræder, alternative foranstaltninger samt administrative og juridiske omkostninger, håndhævelsesomkostninger, omkostninger ved dataindsamling og andre generelle omkostninger samt omkostninger ved overvågning og tilsyn". Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at henset til direktivets ordlyd og formålet med reglen vil den ansvarlige kunne få godtgjort alle udgifter forbundet med forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger i relation til den overhængende fare for miljøskade eller en indtrådt miljøskade, såfremt de er rimelige og har en

naturlig tilknytning til miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskade.

Det foreslås, at miljøministeren i den foreslåede § 47, stk. 6, i miljøskadeloven bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om den økonomiske godtgørelsesordning, jf. lovforslagets § 1, nr. 7. Bemyndigelsen forventes i første omgang udmøntet således, at miljøministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved at få de økonomiske forhold dækket, herunder hvilke udgiftsposter der er omfattet. Der forventes i den forbindelse fastsat regler om, at omkostningerne skal være rimelige og at omkostningerne skal knytte sig til de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, som den ansvarlige er forpligtet til at udføre. Det kan f.eks. være omkostninger til fysiske arbejder, beregninger, ingeniørarbejde og i et vist omfang juridisk sagsbehandling m.v.

I relation til de miljøskader, der måtte opstå som følge af anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, til jordbrugsformål, foreslås det, at det sikres, at der i alle tilfælde er en ansvarlig for en miljøskade. Det foreslås derfor i lovforslagets § 2, nr. 1, § 3, nr. 1, og § 6, nr. 1, om ændring af miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og husdyrbrugloven, at den ansvarlige for driften af den erhvervsmæssige virksomhed bliver ansvarlig for en miljøskade forårsaget af anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning, såfremt ansvaret ikke kan pålægges hverken brugeren, producenten eller importøren.

3.2. Definition af ”beskyttede arter og naturtyper”

3.2.1. Gældende ret

Miljøskadelovens § 7 fastsætter, at ved en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder forstås en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder.

Miljøskadelovens § 15, stk. 3, fastsætter, at ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven

Efter miljøskadedirektivet omfatter en miljøskade bl.a. skade på beskyttede arter og naturtyper, jf. definitionen i direktivets artikel 2, stk. 1, litra a). Efter artikel 2, stk. 3, litra a) og b), forstås ved beskyttede arter og naturtyper:

- a) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF,
- b) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de

naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.

Definitionen på ”beskyttede arter og naturtyper” i miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), er blevet implementeret i miljøskadeloven således, at indledningen til definitionen, dvs. ”beskyttede arter og naturtyper”, er angivet i selve lovteksten i § 15, stk. 3, som ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”, hvorved der efter stk. 3 forstås ”arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven”. Direktivets nærmere definition i litra a) og b) er kun blevet gengivet i bemærkningerne, og kun delvist, idet ”naturtyper, der er opført i habitatdirektivets bilag I” er blevet gengivet som ”internationale naturbeskyttelsesområder, der er opført i habitatdirektivets bilag I”.

På tilsvarende måde henvises der i en række øvrige bestemmelser i miljøskadeloven og de sektorlove, som gennemfører miljøansvarsdirektivets bestemmelser om skade på ”beskyttede arter og naturtyper”, til ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” eller til ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Beskyttede naturtyper er efter gældende ret således begrænset til naturtyper inden for Natura 2000-områder, bortset fra levesteder for fuglearter, der kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger, og yngle- og rastepladser for arter, som efter habitatdirektivets bilag IV kræver streng beskyttelse. Beskyttede dyre- og plantearter er efter gældende ret beskyttet, uanset om de befinder sig i det område (Natura 2000-område), som de udgør udpegningsgrundlaget for, eller uden for disse områder.

3.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Forslaget er begrundet i henvendelsen fra EU-Kommissionen om implementeringen af miljøansvarsdirektivet, jf. afsnit 1. I henvendelsen vurderede EU-Kommissionen, at direktivets definition af ”beskyttede arter og naturtyper”, der i dansk lovgivning er gennemført som ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”, skal fremgå i sin helhed direkte af lovteksten i dansk lovgivning med samme ordlyd som direktivets, og at det ikke er tilstrækkeligt, at det fremgår af lovens bemærkninger, som ikke gengiver ordlyden præcist.

Opfattelsen af status af lovbemærkninger har ændret sig, siden direktivet blev implementeret i 2008, bl.a. på baggrund af Canal Digital-dommen fra 2016 (C-611/14), idet rettigheder og pligter for borgere og virksomheder i et di-

rektiv, der skal implementeres, skal fremgå udtrykkeligt af selve lovteksten og ikke blot fremgå af lovbemærkningerne.

Den gældende implementering er baseret på den opfattelse, at den danske gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler for så vidt angår naturtyper ikke skal være mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger, dvs. at den kun skal omfatte de udpegede Natura 2000-områder. Opfattelsen var, at en udvidelse af miljøansvarsdirektivets rækkevidde til arealer uden for Natura 2000-områderne, for eksempel fredede områder eller § 3-områder uden for Natura 2000-områder, ville gøre det i forvejen komplicerede spørgsmål om at afgøre, hvornår der foreligger en miljøskade på en beskyttet naturtype eller et levested for en art, yderligere kompliceret.

Opfattelsen var, at det ikke ville være korrekt at fortolke miljøansvarsdirektivet således, at det skulle pålægge operatører et miljøansvar for skade på naturtyper, der går videre end medlemslandenes forpligtelser efter de to naturdirektiver. Antagelsen var desuden, at en ordlydsmæssig gennemførelse af direktivet i relation til begrebet "beskyttede naturtyper" ville indebære betydelige udgifter til at kortlægge habitatnaturtyper uden for Natura 2000-områder med henblik på at få afgrænset, hvilke naturarealer der i givet fald skal omfattes af miljøskadeloven.

I forbindelse med en dialog med EU-Kommissionen vedrørende en henvendelse fra EU-Kommissionen om implementeringen af definitionen i artikel 2, stk. 3, litra a) og b), er det blevet klart, at det også er EU-Kommissionens opfattelse, at miljøansvarsdirektivet ikke indeholder materielle forpligtelser til kortlægning og rapportering m.v. ud over det, der følger af naturdirektiverne. Det vil sige, at en ordlydsmæssig implementering ikke har konsekvenser med hensyn til afgrænsning af naturarealer, kortlægning af habitatnaturtyper og rapportering, der ligger ud over forpligtelserne i naturdirektiverne.

Samtidig er det EU-Kommissionens opfattelse, at der, uanset om der er tale om en naturtype eller et levested for en art, der er inden eller uden for Natura 2000, i alle tilfælde skal foretages en vurdering af, om der foreligger en miljøskade.

Det er i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 5, redegjort for, hvilke naturtyper og levesteder for habitatdirektivets bilag II uden for Natura 2000-områder, der omfattes ved den ændrede definition, og hvordan man afgrænser sådanne naturtyper.

Jo bedre oplysningerne om områderne er, desto lettere vil det være at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke er så meget information uden for Natura 2000-områder, så kræver det ekstra arbejde på baggrund af de tilgængelige data, f.eks. i

form af en fysisk besigtigelse, og det kan være vanskeligere at fastlægge baseline betingelserne.

Det foreslås med en ændret formulering af miljøskadelovens § 15, stk. 3, at ordlyden af definitionen af "beskyttede arter og naturtyper" i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), gengives ordret i miljøskadeloven.

Det foreslås som konsekvens heraf, at øvrige bestemmelser i miljøskadeloven og de sektorlove, som gennemfører miljøskadedirektivets bestemmelser om skade på "beskyttede arter og naturtyper", ændres til "beskyttede arter og naturtyper" eller "beskyttede arter eller naturtyper", jf. lovforslagets § 1, nr. 1-4, og en række sektorlove, jf. lovforslagets § 4, nr. 1-2, § 5, nr. 1, § 8, nr. 1, § 9, nr. 1, § 10, nr. 1, § 11, nr. 1, § 12, nr. 1, § 13, nr. 1 og § 14, nr. 1.

Ordet "naturtyper" i direktivet (natural habitats) og de foreslåede bestemmelser dækker både over naturtyper (natural habitats) og naturtyper for arter (habitats of species), som svarer til levesteder for arter. I den danske oversættelse af direktivet er "habitats of species" således oversat til "naturtyper for arter", men det svarer til "levesteder for arter", jf. også habitatdirektivets definitioner i artikel 1, litra b) og f):

"b) naturtyper [natural habitats]: land- eller vandområder, som er kendetegnet ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske træk, uanset om de er helt eller delvis naturlige."

"f) levested for en art [habitat of a species]: et miljø, der defineres af specifikke abiotiske og biotiske faktorer, og hvor arten lever på et af stadierne i sin livscyklus. "

Forslaget indebærer, at miljøskadeloven for så vidt angår skade på beskyttede arter og deres levesteder og naturtyper vil finde anvendelse både inden for og uden for de udpegede Natura 2000-områder uden undtagelse. Beskyttelsen er efter gældende ret begrænset til naturtyper og levesteder for habitatdirektivets bilag II arter inden for Natura 2000-områder, mens levesteder for fuglearter, der kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger (fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og bilag I), og yngle- og rasteplasser for arter, som efter habitatdirektivets bilag IV kræver streng beskyttelse, har været beskyttet både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Beskyttede dyre- og plantearter er efter gældende ret beskyttet, uanset om de befinder sig i det område (Natura 2000-område), som de udgør udpegningsgrundlaget for, eller uden for disse områder.

Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 4 fra 2008 om miljøskadelovens skadebegreb vil blive opdateret med en beskrivelse af de foreslåede regler i relevant omfang, herunder med bidrag fra EU-Kommissionens "retningslinjer til begrebet "miljøskade" som defineret i miljøansvarsdirektivets artikel 2".

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det er på baggrund af en dialog med EU-Kommissionen vurderingen, at en ændring ikke – som hidtil antaget – vil have økonomiske konsekvenser i form af udgifter til at kortlægge habitatnaturtyper uden for Natura 2000-områder. Det kan dog ikke udelukkes, at det vil have administrative konsekvenser i forhold til, hvor meget arbejde, der skal udføres, hvis en skade indtræder, afhængig af tilgængelige data. Jo bedre oplysningerne om områderne er, desto lettere vil det være at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke er så meget information uden for Natura 2000-områder, så kræver det ekstra arbejde på baggrund af de tilgængelige data, og det kan være vanskeligere at fastlægge baseline betingelserne. Det forudsættes, at naturtyper og levesteder for arter bestemmes ud fra de Tekniske Anvisninger, som DCE har udarbejdet til Miljøstyrelsen til brug for NOVANA-overvågningen. Der skal under alle omstændigheder foretages en besigtigelse.

Der har kun været en miljøskadesag i alt siden 2008, og den har vedrørt skade på vandmiljøet.

Ændringen af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper” vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Forslaget om ophævelsen af lempelsen af ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare herfor samt indførelse af en godtgørelsesordning vil medføre økonomiske konsekvenser for staten. Disse økonomiske konsekvenser består i at kompensere den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor for de omkostninger den ansvarlige har haft i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af en miljøskade, hvor den ansvarlige har handlepligt, men ikke det økonomiske ansvar. Da der kun har været én miljøskade i Danmark siden direktivets implementering i dansk ret i 2007, og hvor den ansvarlige også efter de ændrede regler selv ville skulle dække omkostninger, er det svært at vurdere de økonomiske konsekvenser for staten. Dels er det svært at vurdere hyppigheden af miljøskader, hvor den ansvarlige har økonomisk ansvarsfrihed, og dels er det svært at vurdere omkostningerne ved en sådan miljøskade.

Da der er stor usikkerhed omkring hyppighed og omkostningerne ved en miljøskade, hvor den ansvarlige er dækket af økonomisk ansvarsfrihed, laves der en teknisk indbudgettering på finansloven på 0,1 mio. kr. De økonomiske konsekvenser for staten vil ligge inden for Miljø- og Fødevarerministeriets loft for drift og tilskud mv.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Ændringen af definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper” vurderes at have mindre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget indebærer, at miljøskadeloven for så vidt angår skade på beskyttede naturtyper og arter vil finde anvendelse både inden for og uden for de udpegede Natura 2000-områder, hvor beskyttelsen efter gældende ret i et vist omfang har været begrænset til inden for Natura 2000-områder. Der findes ingen oversigter over antallet af virksomheder henholdsvis inden- og udenfor Natura 2000-områder.

I perioden fra 2007, hvor direktivet trådte i kraft, og frem til nu, har der alene været én miljøskadesag i Danmark. Der har siden lovens ikrafttræden i 2008 ikke været nogen miljøskader på beskyttede naturtyper og arter, sådan som denne skade hidtil har været defineret af miljøskadeloven. Det skyldes muligvis, at skaderne bliver opdaget og håndteret relativt hurtigt efter den øvrige natur- og miljølovgivning og derfor ikke udvikler sig til egentlige miljøskade. Alle sager, hvor der konstateres en skade, der skal afhjælpes, behandles først efter den relevante natur- eller miljølov, og det er kun, hvis det konstateres, at skaden har en mere alvorlig karakter, at det skal vurderes nærmere, om miljøskadereglerne skal finde anvendelse i stedet. Uanset, at miljøskade på natur fremover vil kunne forvoldes i flere områder med de beskyttede naturtyper og levesteder for beskyttede arter, så forventes det fortsat, at der kun vil være meget få sager, hvor der konstateres en miljøskade på beskyttede arter, levesteder og naturtyper.

For så vidt angår ophævelsen af lempelsen af ansvaret samt indførelse af en godtgørelsesordning vil forslaget have mindre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Med forslaget pålægges den ansvarlige for driften af en virksomhed en handlepligt i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af miljøskader i de tilfælde, hvor virksomheden er omfattet af miljøansvarsdirektivets økonomiske ansvarsfrihedsgrunde. Dette supplerer den allerede gældende handlepligt i forbindelse med forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, hvor den ansvarlige skal afholde de økonomiske omkostninger forbundet hermed.

Den foreslåede ordning vil indebære, at den pågældende ansvarlige skal anmode staten om at godtgøre de afholdte omkostninger. Der vil i denne forbindelse være en vis administration for virksomheder. Det bemærkes dog, at der forventes at være meget få sager omfattet af de foreslåede regler. I perioden fra 2007, hvor direktivet trådte i kraft, og frem til nu, har der alene været én miljøskadesag i Danmark. I denne sag skulle den ansvarlige afholde omkostningerne hertil i overensstemmelse med direktivets udgangspunkt. Det vurderes derfor, at de administrative omkostninger vil være under 4 mio. kr. årligt.

Princippet for agil erhvervsrettet regulering vurderes ikke at være relevante for dette forslag, idet der ikke etableres nye forretningsgange eller lignende for virksomheder. Lovforslaget udstrækker alene den allerede gældende pligt til forebyggelse og afhjælpning af miljøskader til også at gælde i de tilfælde, hvor den ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare herfor, ikke selv skal afholde omkostningerne hertil, ligesom der indføres en mere direktivnær definition af ”beskyttede arter og naturtyper”.

6. Administrative konsekvenser for borgere

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgere.

7. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget er ikke omfattet af reglerne om miljøvurdering efter lov om miljøvurdering eller en konsekvensvurdering efter habitatdirektivets regler.

8. Forholdet til EU-retten

8.1. Miljøansvarsdirektivet

Lovforslaget skal sikre en korrekt gennemførelse af miljøansvarsdirektivet. Der er tale om en opfølgning på en henvedelse fra EU-Kommissionen.

Lovforslaget er udtryk for en implementering af dele af miljøansvarsdirektivet med henblik på at sikre en direktivnær implementering.

For så vidt angår ændringen vedrørende definitionen af ”beskyttede arter og naturtyper” er der tale om at rette op på hidtil utilstrækkelig EU-implementering, bl.a. som følge af en ændret fortolkning af lovbemærkningers betydning. Dette medfører ikke overimplementering.

For så vidt angår ændringen vedrørende den ansvarliges handlepligt og den foreslåede godtgørelsesordning overholder den ikke de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering, idet dele af en af direktivets lempelser ikke anvendes fuldt ud.

Lovforslaget sikrer implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og stk. 4, litra a). Direktivets artikel 8, stk. 4, litra a), omhandler økonomisk ansvarsfrihed, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse. Denne økonomiske ansvarsfrihedsgrund er i dag generelt implementeret, men dog med den undtagelse, at en producent eller importør ikke kan påberåbe

sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. eksempelvis miljøbeskyttelseslovens § 73 d, stk. 3. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivi ansvar for producenter og importører i disse situationer, og at direktivets lempelsesmulighed dermed ikke udnyttes fuldt ud. Dette foreslås videreført på den måde, at producenter og importører ikke vil kunne få dækket deres omkostninger i disse situationer. Dette er i overensstemmelse med den nuværende regulering, hvor producenter og importører ikke kan få lempet ansvarsgrundlaget i modsætning til andre ansvarlige for en miljøskade.

Direktivets artikel 8, stk. 4, litra b), der ligeledes er valgfri, giver medlemsstaterne mulighed for at indføre økonomisk ansvarsfrihed i tilfælde af udviklingsskader. Det vil sige, hvor den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor aktiviteten fandt sted. Denne valgfrie økonomiske ansvarsfrihedsgrund er ikke implementeret i gældende dansk ret, dvs. det er ikke i dag muligt at få lempet sit ansvarsgrundlag. Dette fastholdes i lovforslaget således, at det ikke vil være muligt at få dækket omkostningerne hertil.

Derfor foreslås niveauet for implementering videreført uændret. Da artikel 8, stk. 4, litra b), som nævnt ikke ses generelt at være gennemført i dansk ret i den hidtidige implementering, foreslås den derfor heller ikke fremover generelt gennemføres i dansk ret.

8.2. Statsstøtte

Lovforslaget indeholder i § 1, nr. 7, et forslag til en ny godtgørelsesordning, der indebærer, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade vil kunne få godtgjort de rimelige omkostninger, der er forbundet med de nødvendige foranstaltninger i visse tilfælde, som er opregnet i den foreslåede nye bestemmelse i miljøskadelovens § 47, jf. lovforslagets § 1, nr. 7.

Som det fremgår ovenfor af lovforslagets afsnit 1, så er miljøskadeloven en del af implementeringen af miljøansvarsdirektivet. Formålet med direktivet er at opstille rammebestemmelser om miljøansvar, der bygger på princippet om, at forurenere betaler, med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 1.

Efter miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 5, finder traktatens bestemmelser om statsstøtte i artikel 87 og 88 (nu artikel 107 og 108 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde - TEUF) anvendelse.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at den

foreslåede godtgørelsesordning i lovforslagets § 1, nr. 7, må anses som statsstøtte i EU-retlig forstand, da godtgørelsen, som forudsættes betalt af statskassen, kun udbetales til enkeltvirksomheder efter en konkret afgørelse. Hertil kommer, at miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a), og dermed den foreslåede godtgørelsesordning, udgør en fravigelse af princippet om forurenere betaler, og de pågældende virksomheder fritages således for omkostninger, som er forbundet med deres økonomiske aktivitet.

Det er som konsekvens heraf en forudsætning for ydelse af godtgørelse under den foreslåede ordning i lovforslagets § 1, nr. 7, at dette kan ske i overensstemmelse med de EU-retlige regler om statsstøtte. Efter TEUF artikel 108, stk. 3, skal godtgørelsesordningen anmeldes til og godkendes af EU-Kommissionen, inden den kan iværksættes.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 2. september 2020 til den 1. oktober 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alle kommuner, alle regioner, 15. juni fonden, 3F Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen for bæredygtig udvikling, Advokatsamfundet, AffaldPlus, Agrolab Group, AL-North, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Amager Ro- og Kajakklub, Amnesty International, AnalyTech Miljølaboratorium A/S, Aquacircle, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektskolen Aarhus, Asfaltindustrien, Batteriforeningen, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, Benzin- og Oliebranchens Arbejdsgiverforening, Benzinforhandlerne Fælles Repræsentation, Bilfærgernes Rederiforening, Bilgenbrug Danmark, BIOFOS, Biologforbundet, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Branchearbejdsmiljøudvalget (BAU) Jord til Bord, Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål, Brancheforeningen for professionelle skadedyrsbekæmpere, Brancheforeningen Genanvend Biomasse, Brancheforeningen SPT, Bryggeriforeningen, By og havn, Bygge- Anlægs- og Trækartellet, Byggeriets Kvalitetskontrol, Byggeskadefonden, Byggesocietet, Bygherreforeningen, Bæredygtigt landbrug, Bådklubben Valby, Campingrådet, CARE, Centralforeningen af autoreparatører i Danmark, Centralorganisationen af industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), COWI A/S, DAKOFA (Dansk Komité for Affald), DANAK, DanGødning, Danish Seafood Association, Danmarks Cykle Union, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Fritidssejler Union, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jordbrugsforskning, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboungdom, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Motor Union, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Tekniske Universitet, Dan-

marks Vindmølleforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Bilbrancheråd, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Cyklistforbund, Dansk El-forbund, Dansk Energi, Dansk Energi Branche-forening, Dansk Erhverv, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Falkejagt Klub, Dansk Falkoner Klub, Dansk Fjernvarme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Gartneri, Dansk Gaste-knisk Center, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Land- og Strand-jagt, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pattedyrforening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Sejlunion, Dansk Selskab for Miljøret, Dansk Skovforening, Dansk Skytte Uni-on, Dansk Solvarmeforening, Dansk Sportsdykkerforbund, Dansk Standard, Dansk Svineproducenter, Dansk Svinepro-duktion, Dansk Textil og Beklædning, Dansk Transport og Logistik, Dansk Træforening, Dansk Vandrelaug, Dansk Vejforening, Dansk Veteranbil Klub, Dansk Vintage Mo-tor Club, Dansk Yacht Union, Danske Advokater, Danske Anlæggsgartnere, Danske Fjernvarmeverkers forening, Dan-ske Halmleverandører, Danske Havne, Danske Isoleringsfir-maers Branche-forening (DIB), Danske Juletræer, Danske Kloakmestre, Danske Landskabsarkitekter, Danske Mariti-me, Danske Medier, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Revisorer (For-eningen af Registrerede Revisorer), Danske Råstoffer, Dan-ske Speditører, Danske Svineproducenter, Danske Tursejle-re (DT), Danske Vandløb, Danske Vandværker, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DASU (Dansk Au-tomobil Sports Union), Datatilsynet, DAZA Danish Associ-ation of Zoos and Aquaria, DCA – Nationalt Center for Føde-varer og Jordbrug, De Danske Bilimportører, De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, DELTA, Den Danske Dyr lægeforening, Den Danske Landinspektørfor-ening, Den Danske Naturfond, Det Danske Fjerkræraad, Det Dyreetiske Råd, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet på Århus Universitet, Det Miljøøkonomiske Råd, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet, Det Økologiske Råd, DFDS, DHI – Institut for Vand og Miljø, DR, DTU aqua, DTU Miljø, DTU Transport, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisa-tion (DOSO), Ekokem A/S (tidligere Kommunekemi A/S), Elsam, Emballageindustrien, Embedslægeforeningen, Ende-lavegruppen - Endelave Hav- og dambrug, Energi E2, Ener-giakademiet, ENERGINET. DK, Energy Innovation Cluster (tidl. Offshoreenergy), Entomologisk Forening, Eurofins Miljø, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Farvands-væsenet, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finans-rådet, Fishing Zealand, Fiskernes Fiskeindustri AMBA Ska-gen, Flex Gødning, Forbrugerrådet, Foreningen af Biotekno-logiske Industrier i Danmark, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Dan-ske Brøndborere, Foreningen af Danske Buejægere, For-eningen af Danske Kraftvarmeverker, Foreningen af Dan-ske Privathavne, Foreningen af Forlystelsesparker i Dan-

mark, Foreningen af Fredningsnævnsformænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa), Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne, Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Smede- og Maskinvirksomheder i Danmark (SMD), Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen biogasbranchen, Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen Dansk Skaldyropdræt, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri, Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK), Foreningen Muslingeervhvervet, Forskningscenter Risø, Frie Bønder – Levende land, Friluftsrådet, Færch Plast, Genvindingsindustrien, Grafisk arbejdsgiverforening, Green Network, Greenpeace Danmark, Grøn Hverdag, GTS (Godkendt Teknologisk Service), Handelsflådens Velfærdsråd, HedeDanmark, Hedeselskabet, HK-Kommunal Miljøudvalg, HOFOR, Hold Danmark Rent, HORESTA, Håndværksrådet, ICIS, Ingeniørforeningen i Danmark, International Transport Danmark, Jagttegnslærerforeningen, Jordbrugets Bedriftssundhedstjeneste, Jordbrugsakademikerne (JA), Jordlab, Københavns Havn, Jysk Jæger og Landbrugslaug, Kalk- og Teglværksforeningen, Kammeradvokaten, KL, Kommunalteknisk Chefforening, Kommunekemi, Kunstakademiets Arkitektkskole, Kyst, Land & Fjord, Københavns Universitet, Københavns Universitet – Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Landbrug & Fødevarer, Landbrugets Rådgivningscenter, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen Dansk Fåreavl, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen for Gylleramte, Landsforeningen Krim, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Naboer til kæmpevindmøller, Landsforeningen Praktisk Økologi, Lederne Søfart, Lif (Lægemiddelindustriforeningen), LO (Landsorganisationen i Danmark), Marine Ingredients Denmark, Mejeriforeningen, Metal- og Maskinindustrien, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Miljøolo-

gistik A/S, Miljømærkenævnet, Miljøservice, Mogens Jensen(miljøservice), Motorhistorisk Samråd, Mærsk Olie & Gas A/S, Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Nationalpark Mols Bjerge, Nationalpark Skjoldungernes Land, Nationalpark Thy, Nationalpark Vadehavet, Nationalt Center for Miljø og Energi, Natur og Samfund, Natur og Ungdom, NOAH, Nordea Fonden, Nordisk konservatorforbund, Nordsoenheden, Novo Nordisk, Nævnens Hus, OCEANA, Oil Gas Denmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole, Orbicon, Parcelhusejernes Landsorganisation, Plastic Change, Plastindustrien i Danmark, Praktiserende Landinspektørers Forening, Professor, dr. jur. Helle Tegner Anker, Professor, dr. jur. Ellen Margrethe Basse, Professor, dr. jur., Peter Pagh, Rambøll Danmark, Realkreditforeningen, Rederiforeningen af 1895, Rederiforeningen for mindre skibe, Region Syddanmark, Reinhard oil, RenoSam, Retspolitisk Forening, Returbat, Roskilde Universitetscenter (RUC), Rådet for Grøn Omstilling, Rådet for større badesikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, SEGES, Skibs- og Bådbyggeriernes Arbejdsgiverforening/Danboat og DI, Skov & Landskab, Skovdyrkerforeningen, Skovdyrkerne, Skovrådet, SMOK (Sønderjyllands Modtageordning for Olie og Kemikalieaffald), Småskovsforeningen Danmark, Spildevandsteknisk Forening, Sportsfiskerforbundet, Statens Byggeforskningsinstitut (Aalborg Universitet), Sund og Bælt, Syddansk Universitet, Søsportens Sikkerhedsråd, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Tjekvand, Uniscrap, Vadehavssamarbejdet, Vattenfall, Verdens Skove, Verdensnaturfonden, VILLUM FONDEN, Vindmølleindustrien, Økologisk Landsforening, Øresundsakvariet, Øresundsakvariet, Øresundsvandssamarbejdet, Ørsted, Åbenhedstinget, Aage V. Jensens Fond, Aalborg Universitet, Aarhus Kano- og Kajakklub, Aarhus Lystbådehavn, Aarhus Universitet, Aarhus Universitet - fagdatacenter for ferskvand - Institut for Bioscience, Aarhus Universitet - Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer - Institut for Bioscience, Aarhus Universitet - Institut for Agroøkologi.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ja, under 4 mio. kr. årligt.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen

Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af miljøansvarsdirektivet.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja X	Nej

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 7, stk. 1, 1. pkt.)

Den gældende § 7, stk. 1, 1. pkt., fastsætter, hvad der skal forstås ved en miljøskade på ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Ved en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder forstås en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder.

En miljøskade på natur er karakteriseret ved, at skaden negativt påvirker beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, og at der er tale om en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder.

Ifølge forarbejderne til miljøskadelovens § 7, stk. 1, jf. Folketingstidende 2007-2008, tillæg A, side 4499-4500, er de beskyttede arter og områder i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, defineret som

- 1) arter, der er nævnt i fuglebeskyttelsesdirektivets (direktiv 74/409/EØF) artikel 4, stk. 2, eller opført i direktivets bilag I
- 2) arter, der er opført i habitatdirektivets (direktiv 93/43/EØF) bilag II og IV
- 3) levesteder for arter, der er nævnt i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, eller opført i direktivets bilag I eller i habitatdirektivets bilag II
- 4) internationale naturbeskyttelsesområder, der er opført i habitatdirektivets bilag I, og
- 5) yngle- og rasteplasser for de arter, der er opført i habitatdirektivets bilag IV.

Det foreslås, at i § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder” til ”beskyttede arter eller naturtyper”, og at ”områder” ændres til ”naturtyper”.

Det sker for at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 5, hvor ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper”. Som følge af ændringen, så der ikke længere står ”internationale naturbeskyttelsesområder”, ændres desuden referencen i § 7, stk. 1, 1. pkt., fra ”områder” til ”naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Ved en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper forstås herefter en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og naturtyper.

Definitionen bringes hermed i overensstemmelse med ordlyden i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 1.

En miljøskade på natur er karakteriseret ved, at skaden negativt påvirker beskyttede arter eller naturtyper, og at der er tale om en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og naturtyper.

Til nr. 2 (§ 7, stk. 2-4, og § 23, stk. 1)

De gældende bestemmelser i § 7, stk. 2-4, (om hvad der ikke anses for miljøskade og tilbagevirkende kraft), og § 23, stk. 1, (om påbud om afhjælpning af miljøskade) henviser til miljøskade på ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at i § 7, stk. 2-4, og i § 23, stk. 1, ændres ”beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder” til ”beskyttede arter eller naturtyper”.

Det sker for at bringe bestemmelserne i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 5, hvor ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 og nr. 5.

Til nr. 3 (§ 7, stk. 5)

Det fremgår af den gældende bestemmelse i § 7, stk. 3, at skade på en beskyttet art, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for artens optagelse på fortegnelsen over beskyttede arter, jf. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, ikke anses som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder. Tilsvarende fremgår af den gældende bestemmelse i § 7, stk. 4, at skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for områdets udpegning i medfør af miljømålsloven, ikke anses som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelserne, jf. Folketingstidende 2007-2008, tillæg A, side 4501, at bestemmelserne skal sikre, at internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter, der udpeges som Natura 2000-områder efter miljømålsloven eller optages på listen over beskyttede arter i Miljøministeriets bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter efter lovforslagets vedtagelse og ikrafttræden, først vil være omfattet af loven efter deres udpegning eller optagelse, og at emissioner eller begivenheder, der er en følge af aktiviteter, og som er gennemført forud for denne udpegning eller optagelse, ikke skal forårsage en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade i lovens forstand. En fremtidig udpegning af et Natura 2000 område eller optagelse af en art på fortegnelsen over beskyttede arter vil således ikke få tilbagevirkende kraft.

Det foreslås, at der i § 7 indsættes et stk. 5 om, at skade uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for den 1. februar 2021, ikke anses som en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper.

Med bestemmelsen sikres mod tilbagevirkende kraft i forhold til områder uden for Natura 2000, der først omfattes af loven ved dette lovforslags ikrafttræden den 1. februar 2021. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 5, der indebærer, at miljøskadeloven for så vidt angår skade på beskyttede arter og naturtyper vil finde anvendelse både inden for og uden for de udpegede Natura 2000-områder. Bestemmelsen skal sikre, at den udvidede geografiske anvendelse ikke vil få tilbagevirkende kraft.

Bestemmelsen sikrer parallelt med bestemmelserne i § 7,

stk. 3, og § 7, stk. 4, om henholdsvis optagelse på fortegnelsen over beskyttede arter og udpegning i medfør af miljømålsloven, at skade der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008 (miljøskadelovens ikrafttræden), når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for den 1. februar 2021 (dette lovforslags ikrafttræden), ikke anses som en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper, hvorved tilbagevirkende kraft undgås.

Til nr. 4 (§ 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17)

De gældende bestemmelser i § 14, stk. 1, (om afhjælpende foranstaltninger) § 15, stk. 1, (om definition af naturressourcer) og § 17 (om definition af retablering) henviser til ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås at, i § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 ændres ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Det sker for at bringe bestemmelserne i overensstemmelse med den ændrede definition i lovforslagets § 1, nr. 5, hvor ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” ændres til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 og nr. 5.

Til nr. 5 (§ 15)

Det følger af miljøskadelovens § 15, stk. 3, at der ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven.

De arter og områder, der er beskyttet, er:

1. Internationale naturbeskyttelsesområder, der er opført i habitatdirektivets bilag I.
2. Arter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2 (regelmæssigt tilbagevendende trækfugle i betydende antal) eller opført i direktivets bilag I og disse arters levesteder.
3. Arter opført i habitatdirektivets bilag II og disses levesteder.
4. Arter opført på habitatdirektivets bilag IV og disses unge- og rasteområder.

Det følger af vejledningen til miljøskadelovens skadebe-

greb, at skade på naturtyperne kun er omfattet af miljøskadeloven, hvor de forekommer inden for de udpegede Natura 2000-områder. Skade på arterne og disses levesteder (for bilag IV-arterne kun yngle- og rasteområder) er omfattet af miljøskadeloven, uanset hvor de forekommer.

De fuglearter, der er beskyttet, er fuglearter, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, (regelmæssigt tilbagevendende trækfugle i betydende antal), eller opført på direktivets bilag 1 og disse arters levesteder.

Miljøskadeloven omfatter de fuglearter, som efter fuglebeskyttelsesdirektivet kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder, og som er opført på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller omfattet af artikel 4, stk. 2, (regelmæssigt tilbagevendende trækfugle i betydende antal).

Miljøskadeloven omfatter også skade på disse fuglearter og deres levesteder uden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder, dvs. både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Derved adskiller miljøskadeloven sig fra de regler, der i øvrigt beskytter disse arter, og som kun gælder i forhold til de udpegede områder.

De øvrige dyrearter, der er beskyttede, er arter opført i habitatdirektivets bilag II og disses levesteder. Bilag II-arter indgår som del af udpegningsgrundlaget for habitatområder, og efter habitatreglerne er arterne og deres levesteder beskyttede inden for de udpegede områder. Miljøskadeloven omfatter dog også skade på bilag II-arter uden for de udpegede områder.

Beskyttet er desuden bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder. Bilag IV-arter (og deres yngle- og rasteområder) er beskyttede både inden for og uden for Natura 2000-områderne.

Det foreslås, at § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, nyaffattes, så der ved beskyttede arter og naturtyper forstås

1) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF, og

2) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.

Forslaget indebærer, at miljøskadeloven for så vidt angår skade på beskyttede arter og deres levesteder og naturtyper vil finde anvendelse både inden for og uden for de udpege-

de Natura 2000-områder uden undtagelse. Beskyttelsen har efter gældende ret været begrænset til naturtyper og levesteder for habitatdirektivets bilag II arter inden for Natura 2000-områder, mens levesteder for fuglearter, der kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger (fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og bilag I), og yngle- og rastepladser for arter, som efter habitatdirektivets bilag IV kræver streng beskyttelse, har været beskyttet både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Beskyttede dyre- og plantearter har efter gældende ret været beskyttet, uanset om de befinder sig i det område (Natura 2000-område), som de udgør udpegningsgrundlaget for, eller uden for disse områder.

Ved ændringen udvides den geografiske anvendelse til også at omfatte skade på naturtyper og levesteder for habitatdirektivets bilag II arter uden for Natura 2000-områder.

Miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, har følgende ordlyd:

”3. ”beskyttede arter og naturtyper”:

a) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF,

b) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF,

c) hvis en medlemsstat træffer afgørelse herom, enhver naturtype eller art, der ikke er opført i disse bilag, og som medlemsstaterne udpeger til tilsvarende formål som dem, der er fastlagt i disse to direktiver.”

Miljøansvarsdirektivets ordlyd er i lovforslaget gengivet ordret efter direktivets ordlyd, selvom det indebærer en henvisning til direktiverne og deres bilag og ikke til de nationale bestemmelser, der gennemfører disse.

Ved direktivets ordlyd ”beskyttede arter og naturtyper” forstås i overensstemmelse med gældende national gennemførelse af naturdirektiverne ”beskyttede arter og naturtyper og levesteder for arter”, idet naturtyper både omfatter ”natural habitats” (naturtyper) og ”habitats of species” (levesteder).

I den danske oversættelse af direktivet er ”habitats of species” oversat til ”naturtyper for arter”, men det svarer til ”levesteder for arter”, jf. også habitatdirektivets definitioner i artikel 1, litra b) og f):

”b) naturtyper [natural habitats]: land- eller vandområder, som er kendetegnet ved særlige geografiske, abiotiske eller biotiske træk, uanset om de er helt eller delvis naturlige.

f) levested for en art [habitat of a species]: et miljø, der defineres af specifikke abiotiske og biotiske faktorer, og hvor arten lever på et af stadierne i sin livscyklus.”

Miljøansvarsdirektivets definition af ”beskyttede arter og naturtyper” henviser til direktiv 79/409/EØF, som er kodificeret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet), og direktiv 92/43/EØF, jf. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Ved forslaget § 15, stk. 3, nr. 1, forstås:

1) Arter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og bilag 1, dvs. danske fuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet, som er relevante ved udpegning af fuglebeskyttelsesområder i Danmark, og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, som ikke er anført i bilag I, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 6, og bilag 6.

2) Arter, der er opført i habitatdirektivets bilag II og IV, dvs. arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag II, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som er relevante ved udpegning af habitatområder i Danmark, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 5, og bilag 5, og arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og som er hjemmehørende i Danmark, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 7, og bilag 7 samt naturbeskyttelseslovens § 29 a og bilag 3, der indeholder en liste over arter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark og beskyttet efter § 29 a.

De fuglearter, der er omfattet af miljøansvarsdirektivet, er begrænset til arter, som kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder, det vil sige, at der udpeges fuglebeskyttelsesområder for dem, og som er opført på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I eller omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2. Bilag I-arterne er arter, der kræver særlige beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til deres levesteder for at sikre, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Der er i alt 49 fuglearter omfattet af bilag I, som forekommer vildtlevende i Danmark. Som danske bilag I-arter kan eksempelvis nævnes skestork, vandrefalk og klyde. Artikel 4, stk. 2,-arter er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, der ikke er opført i bilag I, men som for så vidt angår deres yngle-, fjerskifte-, overvintrings- og rasteområder har tilsvarende beskyttelsesbehov. Som eksempel på sådanne arter kan nævnes sortand, ederfugl og lomvie. Bilag 6 i habitatbekendtgørelsen rummer både relevante hjemmehørende arter på bilag I og regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og rummer 84 fuglearter i alt.

De arter, der er beskyttet efter habitatdirektivet, og som er omfattet af miljøansvarsdirektivet, er naturligt hjemme-

hørende arter (dyrearter og plantearter) af fællesskabsbetydning, hvis bevaring kræver udpegning af særlige bevaringsområder, dvs. Natura 2000-områder, (bilag II-arter) efter habitatdirektivets artikel 4, stk. 1, eller de dyrearter, der kræver streng beskyttelse i hele deres udbredelsesområde (bilag IV-arter) efter habitatdirektivets artikel 12. I habitatbekendtgørelsens bilag 5 fremgår de dyrearter og plantearter for hvilke Danmark kan udpege Natura 2000-områder, og af bilag 7 fremgår de arter, som Danmark skal sikre streng beskyttelse af. Som eksempel på bilag II-dyrearter, der forekommer i Danmark, kan nævnes bæklampret, hedepletvinge og kildevældsvindelsnegl og på bilag IV-dyrearter brunflagermus, spidssnudet frø og natlyssværmer. Flere af arterne er både bilag II og IV arter, herunder bl.a. bæver, odder, bredøret flagermus og bred vandkalv. Af beskyttede plantearter kan nævnes vandranke, fruesko og gul stenbræk.

Forslagets § 15, stk. 3, nr. 1, medfører ingen ændring i artsbeskyttelsen.

Ved forslaget § 15, stk. 3, nr. 2, forstås:

1) Levesteder for arter, der er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, dvs. yngle-, fjerskifte- og overvintringsområder, samt rasteområder inden for deres træk-ruter for regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter, som ikke er anført i bilag I, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 6, og bilag 6.

2) Levesteder for arter, der er opført i fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I og habitatdirektivets bilag II, dvs. levesteder omfattet af habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 5, og bilag 5, og habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 6, og bilag 6.

3) Naturtyper, der er opført i habitatdirektivets bilag I, dvs. de naturtyper, som er naturligt hjemmehørende i Danmark, og som er relevante ved udpegning af habitatområder i Danmark, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 5, og bilag 5.

4) Yngle- og rastepladser for de arter, der er opført på habitatdirektivets bilag IV, jf. habitatbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 7 og bilag 7 samt naturbeskyttelseslovens § 29 a og bilag 3, der indeholder en liste over arter på habitatdirektivets bilag IV, som er naturligt hjemmehørende i Danmark og beskyttet efter § 29 a.

De naturtyper, der er omfattet af miljøansvarsdirektivet, er naturtyper og levesteder for arter både inden og uden for Natura 2000-områder.

Det er lettere at lave en skadesvurdering og finde frem til passende afhjælpende foranstaltninger, hvis der forlods ligger oplysninger om den skadede lokalitet. Der er bedre oplysninger inden for Natura 2000-områderne, og afgørelsen af, hvornår der foreligger en miljøskaade på en beskyt-

tet naturtype, en art eller et levested for arter, kan derfor være vanskeligere uden for Natura 2000-områder. Hvis der ikke eksisterer eller kun er begrænset information uden for Natura 2000-områder, så kræver det en yderligere indsats at fastlægge skaden og de afhjælpende foranstaltninger på baggrund af de tilgængelige data. Naturtyper, forekomster af arter og levesteder for arter er oftest kortlagte inden for de udpegede Natura 2000-områder og findes i offentlig tilgængelige kortværker, mens både naturtyper og artslevesteder uden for de udpegede områder ofte er sammenfaldende med og udgør en delmængde af de arealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, jf. nærmere nedenfor.

Naturtyper omfattet af habitatdirektivets bilag I (habitatnaturtyper) forekommer over hele landet, både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Det varierer fra naturtype til naturtype, hvor stor en andel som forekommer inden for Natura 2000-områderne, men samlet set for habitatnaturtyperne på land forekommer ca. 45 % inden for Natura 2000-områderne. Blandt naturtyper med en høj forekomstsandel inden for Natura 2000-områderne findes højmoser (78-85%) og strandenge (73-85%). Af naturtyper med en lavere arealandel inden for Natura 2000-områderne findes klittyperne (ca. 60%), kildevæld (30-36%) og bøgeskov på morbund (27%). Disse arealandele samt andelen for alle de øvrige habitatnaturtyper fremgår af den seneste rapportering for bevaringsstatus til EU (Videnskabelig rapport fra DCE nr. 340, 2019).

Habitatnaturtyper uden for Natura 2000-områder, som foreslås omfattet ved den ændrede definition, afgrænses ved først at vurdere, om en skade er sket på et § 3-areal (naturbeskyttelseslovens § 3). En række af habitatnaturtyperne vil typisk være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket gælder visse forekomster af søer, vandløb, moser, ferske enge, strandenge, heder og overdrev. § 3-naturtyperne omfatter dog ikke skove, strande og klitter, hvortil en række habitatnaturtyper hører under. Af det § 3-natur, der ligger uden for Natura 2000-områderne, er det kun en delmængde, der tillige er habitatnaturtyper, men § 3-registreringen kan anvendes ved vurdering af evt. forekomst af habitatnatur. Habitatdirektivets naturtyper (bilag I) fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside, hvor naturtypedefinitionerne fremgår og på DCE's hjemmeside fremgår de tekniske anvisninger til kortlægning af naturtyper i det nationale overvågningsprogram NOVANA, hvilke f.eks. kan være strandenge, kransnålalgesøer, vandløb med vandplanter, rigkær, hængesæk, tør hede og kystklitter med havtorn. Et igangværende arbejde i Miljøstyrelsen omhandler udviklingen af et system til automatiseret naturgenkendelse, som skal gøre det muligt at bestemme habitatnaturtyper ud fra luftfoto. Dette arbejde vil, hvis det iværksættes, kunne bestemme de terrestriske habitatnaturtyper for hele landet, så forekomster også uden for Natura 2000-områderne kendes.

For habitatdirektivets bilag II arter (habitatarter) gælder det

på samme måde som for habitatnaturtyperne, at de både forekommer inden for og uden for Natura 2000-områderne, dvs. at levesteder for bilag II-arter både inden og uden for Natura 2000 er omfattet. For enkelte habitatarter er hele deres forekomst inden for Natura 2000-områderne, hvilket gælder for nogle af plantearterne bl.a. enkelt månerude og fruesko. For andre habitatarter er det en mindre andel af bestanden der forekommer inden for Natura 2000-områderne, f.eks. stor vandsalamander (14%) og bæklampret (12-25%). Der er således stor forskel på, hvor stor en andel af den samlede bestand for disse habitatarter, som forekommer hhv. inden for og uden for Natura 2000-områderne, hvilket fremgår af den seneste rapportering for bevaringsstatus til EU (Videnskabelig rapport fra DCE nr. 340, 2019).

Levesteder for bilag II-arter (habitatarter) uden for Natura 2000-områder, som foreslås omfattet ved den ændrede definition, afgrænses ved først at vurdere, om en skade er sket på et egnet levested for disse, eller hvor der er kendte forekomster af disse. I NOVANA-rapporterne for arter er der en beskrivelse af forekomsten for de enkelte arter på landsplan, som kan anvendes vejledende for, hvilke områder arterne forekommer i samt deres krav til levested. Habitatnaturtyperne er også levested for arterne, og der vil således typisk være en sammenhæng mellem naturtypeforekomster og artsforekomster og levesteder for arter. NOVANA-rapporter for arter kan findes på DCE's hjemmeside.

De fuglearter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, dvs. fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt regelmæssigt tilbagevendende trækfugle, forekommer både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Som for habitatarterne gælder det, at det er forskelligt, hvor stor en del af bestanden, der forekommer henholdsvis inden for og uden for Natura 2000-områderne. For nogle af fuglene forekommer næsten hele bestanden inden for Natura 2000-områderne, f.eks. skestork og rørdrum, hvor andre har en mindre del af bestanden inden for områderne som f.eks. havørn og traner. Der er således stor forskel på, hvor stor en andel af den samlede bestand for de forskellige fuglearter, som forekommer henholdsvis inden for og uden for Natura 2000-områderne, hvilket fremgår af den seneste EU-rapportering for størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark (Videnskabelig rapport fra DCE nr. 363, 2019).

Levesteder for de omfattede fuglearter (fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2, og bilag I) uden for Natura 2000-områderne afgrænses ved først at vurdere, om en skade er sket på et egnet levested for disse, eller hvor der er kendte forekomster. I NOVANA-rapporterne for fugle er beskrivelser af forekomster for de enkelte fuglearter på landsplan, som kan anvendes vejledende for, hvilke områder arterne forekommer i samt deres krav til levested. NOVANA-rapporter for fugle kan findes på DCE's hjemmeside.

Forslagets § 15, stk. 3, nr. 2, udvider den geografiske anvendelse

delse til også at omfatte skade på naturtyper og levesteder for habitatdirektivets bilag II arter uden for Natura 2000-områder.

Konsekvensen af ændringen af § 15, stk. 3, er, at der skal foretages en vurdering af, om der foreligger en miljøskade, uanset om der er tale om en beskyttet naturtype, en beskyttet art eller et beskyttet levested, der er inden eller uden for Natura 2000.

Det foreslås, at kun miljøskadedirektivets artikel 2, stk. 3, litra a) og b), implementeres, da artikel 2, stk. 3, litra c), er frivillig, og da dækningen i artikel 2, stk. 3, litra a) og b), er omfattende.

Den foreslåede gennemførelse af miljøansvarsdirektivets regler for så vidt angår arter og naturtyper er ikke mere vidtgående, end EU-forpligtelserne tilsiger, og indeholder ikke materielle forpligtelser ud over det, der følger af naturdirektiverne. Det vil sige, at den foreslåede ordlyd ”beskyttede arter og naturtyper” ikke har konsekvenser med hensyn til afgrænsning af naturarealer og kortlægning af habitatnaturtyper, der ligger ud over forpligtelserne i naturdirektiverne.

Til nr. 6 (§ 46)

Den gældende § 46, stk. 1, fastlægger, at den, der er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal dække omkostningerne i forbindelse med miljøministerens administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6. Dette dækker miljøministerens omkostninger i forbindelse med udstedelse af påbud efter loven samt udøvelse af tilsyn efter loven. Det nævnte krav om, at den ansvarlige skal dække omkostningerne ved ministerens sagsbehandling, følger af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 2, 1. led, og er en udmøntning af forureneren betalerprincippet, som ligger til grund for direktivets bestemmelser. Ved omkostningerne til udstedelse af påbud og udøvelse af tilsyn skal, i henhold til direktivets artikel 2, stk. 16, forstås omkostninger, som er nødvendige for en korrekt og effektiv gennemførelse af lovens bestemmelser, herunder omkostningerne til de vurderinger af den konstaterede miljøskade, overhængende fare for en miljøskade og alternative foranstaltninger, der skal iværksættes overfor en skade eller en fare for en skade samt håndhævelsesomkostninger og omkostninger ved det konkrete tilsyn. Omkostningerne vil således f.eks. være administrative omkostninger, herunder såvel den miljøfaglige som den juridiske sagsbehandling og omkostninger ved dataindsamling ved den konkrete sag, og andre generelle omkostninger.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 2, at ”med forbehold for [direktivets] stk. 3 og 4” sørger den kompetente myndighed for, at de omkostninger den har afholdt som følge af forebyggende og afhjælpende foranstaltninger i medfør af direktivet, dækkes af den ansvarlige

for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Det medfører, at i de situationer, hvor en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor ikke skal bære omkostningerne i henhold til direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skal den ansvarlige heller ikke dække den kompetente myndigheds omkostninger.

Det foreslås derfor i § 46, stk. 1, at der efter ”lovens kapitel 2-6” indsættes ”, jf. dog § 47”.

Der indsættes med andre ord en henvisning til den foreslåede § 47 i miljøskadeloven. Det følger af den foreslåede § 47, at staten skal godtgøre den ansvarlige afholdte omkostninger til en miljøskade eller en overhængende fare herfor, såfremt den ansvarlige kan bevise, at skaden eller den overhængende fare herfor er omfattet af følgende situationer: 1) skaden eller den overhængende fare for en skade er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlighed myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller påvise at 3) skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade, vil der kunne ske godtgørelse i situation 1) og 2).

Ændringen vil således medføre, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor i de ovenfor nævnte situationer omfattet af den foreslåede § 47, ikke vil skulle dække statens omkostninger til administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6. Der henvises til bemærkningerne til den under § 1, nr. 7, foreslåede § 47, for beskrivelse af den foreslåede godtgørelsesordning.

Til nr. 7 (§ 47)

Det fremgår af miljøansvarsdirektivet artikel 8, stk. 3, at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis han kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes operatørens egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger, således at operatøren kan få dækket de afholdte omkostninger, jf. artikel 8, stk. 3, in fine.

Tilsvarende fremgår det af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 4, at medlemsstaterne kan tillade, at en operatør ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af dette direktiv, hvis operatøren kan påvise, at han ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved a) en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden eller b) en emission eller aktivitet eller enhver form for anvendelse af et produkt i forbindelse med en aktivitet, som operatøren kan påvise ikke ansås for at ville forårsage miljøskader ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen eller aktiviteten fandt sted.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), er i dag implementeret i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jordforureningslovens § 38 d, husdyrbruglovens § 54 d, miljø og genteknologilovens § 25 d, vandforsyningslovens § 68 d, råstoflovens § 33 f, vandløbslovens § 60 f og havmiljølovens § 47 d. Det fremgår af disse bestemmelser, at den ansvarliges pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade ikke gælder, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, 1) at skaden er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) at skaden skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) at skaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade, er ansvaret lempet i situationer omfattet af nr. 1 og 2, som beskrevet ovenfor, jf. de umiddelbart ovenfor nævnte bestemmelsers stk. 2.

Bestemmelsen er således implementeret som en lempelse af direktivets objektive ansvar for miljøskader og overhængende fare herfor. Det medfører, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige kan godtgøre (omvendt bevisbyrde), at miljøskaden er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at

der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøskaden er opstået som følge af, at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen finder dog ikke anvendelse, hvis påbuddet eller forskriften skyldes vedkommendes egne aktiviteter. Tilsvarende gælder, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at en indtrådt miljøskade er forvoldt ved en forurening eller begivenhed, der er udtrykkeligt tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en sådan tilladelse. For en uddybende beskrivelse af gældende ret i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, jordforureningslovens § 38 d, husdyrbruglovens § 54 d, miljø og genteknologilovens § 25 d, vandforsyningslovens § 68 d, råstoflovens § 33 f, vandløbslovens § 60 f og havmiljølovens § 47 d, herunder den ansvarliges handlepligt, henvises der til bemærkningerne til § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, § 4, nr. 3, § 5, nr. 2, § 6, nr. 2, § 7, nr. 1, § 8, nr. 2, § 9, nr. 2.

Det foreslås i § 47, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2 i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, jf. dog stk. 4, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan 1) bevise, at den er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) bevise, at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3.

Det er således tilfælde, hvor der opstår miljøskader, som den ansvarlige ikke er herre over.

Bestemmelsen, der er ny og gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), fastlægger således en undtagelse til miljøansvarsdirektivets hovedregel om, at den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skal betale for de foranstaltninger, der er nødvendige for at begrænse, forhindre eller afhjælpe miljøskaden.

Den foreslåede bestemmelse vedrører det økonomiske ansvar for en indtrådt miljøskade. En miljøskade defineres i miljøskadelovens §§ 7-9, som fastsætter, hvad der forstås ved miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, miljøskade på vandmiljøet eller miljøskade på jord.

Det fremgår af de foreslåede nr. 1 og 2, at den ansvarlige skal bevise, at den ansvarlige er omfattet af de beskrevne omstændigheder. Tilsvarende fremgår det af den foreslåede nr. 3, at den ansvarlige skal påvise, at den ansvarlige er omfattet af de beskrevne omstændigheder. Forskellen i ordlyden stammer fra miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 henholdsvis stk. 4.

For alle situationerne gælder, at der er omvendt bevisbyrde. Hvordan den omvendte bevisbyrde skal løftes må i den enkelte sag ske ud fra en konkret vurdering af samspillet mellem sagens oplysninger. Det påhviler dog under alle omstændigheder den ansvarlige at oplyse sagen bedst muligt ved at give oplysninger om hændelsesforløbet og ved hjælp af f.eks. journaler, regnskabsoplysninger, egenkontrol og lignende.

Det fremgår af den foreslåede nr. 3, at den ansvarlige ikke skal bære omkostningerne forbundet med en miljøskade, hvis miljøskaden er indtruffet som følge af overholdelse af en tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforvarselige adfærd. Det er ikke alle tilladelser eller godkendelser, der kan opfylde direktivets krav om, at en emission eller begivenhed skal være udtrykkeligt tilladt, idet bestemmelsen henviser til den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i miljøansvarsdirektivets bilag III. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at "en udtrykkelig tilladelse" vil være en tilladelse efter den lovgivning, som regulerer den pågældende virksomhed, hvor der er taget stilling til mængden og karakteren af udledningen, herunder (hvor relevant) i hvilket tidsrum, den udledes (f.eks. samlet mængde af stof udledt over måned eller et år og maksimale koncentrationer af stoffet i udledningen) og hvordan og til hvilken ressource udledning kan ske. Det kan for eksempel dreje sig om, fra hvilket udledningspunkt, der må udledes spildevand i forhold til et overfladevandsområde, eller antal hektar landbrugsjord, der skal udsprede over eller lignende. Tilsvarende vil "regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse" være regler, hvoraf det fremgår, om en given aktivitet kan foretages umiddelbart.

I forhold til miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven vil som altovervejende udgangspunkt f.eks. en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 opfylde krav for så vidt de aktiviteter/udledninger, godkendelsen omfatter, forudsat at virksomheden i ansøgningen har leveret de relevante oplysninger. En spildevandstilladelse vil som altovervejende udgangspunkt opfylde kravene til en udtrykkelig tilladelse. Tilsvarende vil en i havmiljølovgivningen tilladt udtømmning

sidestilles med en udtrykkelig tilladt udledning, og vil derfor skulle betragtes som udtrykkelig tilladt. For så vidt angår vandforsyningsloven vil en indvindingstilladelse, hvori der fremgår den årlige indvindingsmængde, opfylde betingelsen om at være udtrykkeligt tilladt, såfremt der sker en miljøskade som følge af den tilladte indvinding. Som et eksempel på regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, kan nævnes vandforsyningslovens § 26, stk. 2, 1. pkt., der fastsætter, i hvilke tilfælde tilladelse til bortledning af grundvand ikke er nødvendig. I forhold til husdyrbrugets lov vil en godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbrugets lov kapitel 3 opfylde kravene til en tilladelse for så vidt angår de emissioner eller begivenheder, som godkendelsen omfatter, forudsat at virksomheden i ansøgningen har leveret de relevante oplysninger. Tilsvarende vil en indvindingstilladelse efter råstofloven – såvel på land som på havet – opfylde kravene for så vidt angår de aktiviteter, tilladelsen omfatter, forudsat at virksomheden i ansøgningen har leveret de relevante oplysninger.

Det foreslås i § 47, stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurenede jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade samt afholde udgifter forbundet med forebyggende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige kan bevise, at den overhængende fare for miljøskade er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, jf. dog stk. 4.

Det vil sige, at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love samt efter miljøskadeloven, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for miljøskade kan 1) bevise, at den er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller 2) bevise, at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter. Det er således tilfælde, hvor der opstår overhængende fare for miljøskader, som den ansvarlige ikke er herre over. Bestemmelsen vedrører alene de situationer, hvor der er en overhængende fare for miljøskade. Bestemmelsen supplerer således den foreslåede stk. 1, der vedrører allerede indtrufne miljøskader.

Bestemmelsen, der gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), fastlægger således en undtagelse til miljøansvarsdirektivets hovedregel om, at den ansvarlige

for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skal betale for de foranstaltninger, der er nødvendige for at begrænse, forhindre eller afhjælpe miljøskaden.

Den foreslåede bestemmelse vedrører det økonomiske ansvar for en overhængende fare for en miljøskade. En miljøskade defineres i miljøskadelovens §§ 7-9 i henhold til, om der er tale om en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper, vandmiljøet eller jord. Ved en overhængende fare for en miljøskade forstås i miljøskadelovens § 11, at der er en tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

For en uddybende beskrivelse af i hvilke tilfælde den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade ikke skal bære omkostningerne, henvises til bemærkningerne til stk. 1, nr. 1 og 2 ovenfor.

I henhold til direktivets artikel 8, stk. 4, finder undtagelsesmuligheden beskrevet i stk. 1, nr. 3, kun anvendelse ved indtrådte miljøskader. Såfremt der opstår en overhængende fare for en miljøskade under omstændigheder svarende til det foreslåede stk. 1, nr. 3, vil den ansvarlige for den overhængende fare for miljøskade i overensstemmelse med miljøskadelovens udgangspunkt selv bære omkostningerne hermed.

Det foreslås i § 47, stk. 3, at stk. 1, nr. 3, ikke finder anvendelse for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Det vil sige, at producenten og importøren i de nævnte love, ikke vil kunne få godtgjort omkostninger relateret til en miljøskade forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse.

Udgangspunktet i miljøskadereguleringen er, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften af den erhvervsmæssige aktivitet. Dette modificeres dog i sager vedrørende erhvervsmæssig anvendelse af affaldsstoffer og gødning, herunder husdyrgødning til jordbrugsformål, samt anvendelse af pesticider og biocider. Reglerne om producenten og importørens ansvar fremgår af § 73 b, stk. 4 og 5, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4 og 5, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4 og 5, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Det fremgår af § 73 d, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 d, stk. 3, i jordforureningsloven, § 54 d, stk. 3, i husdyrbrugloven og § 25 d, stk. 3, i miljø og genteknologiloven, at ansvaret for en miljøskade omfattet af § 73 b, stk. 4 og 5, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 b, stk. 4 og 5, i jordforureningsloven, § 54 b, stk. 4 og 5, i husdyrbrugloven og § 25 b, stk. 4, i miljø og genteknologiloven, ikke kan lempes i de tilfælde, hvor der er tale om en skade forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 1, § 3, nr. 1 og § 6, nr. 1, vedrørende ansvarsgrundlaget for producenter og importører.

Den lempelse af det objektive ansvar, der følger af de nævnte bestemmelser, finder således ikke anvendelse i forhold til producenten eller importøren af pesticider, biocider og anden gødning end husdyrgødning.

Denne sondring videreføres i den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås i § 47, stk. 4, at stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikkerhedsloven (lovbekendtgørelse nr. 125 af 6. februar 2018).

En større miljøhændelse defineres i offshoresikkerhedslovens § 3, nr. 27, som en hændelse, som forårsager eller sandsynligvis forårsager en miljøskade, som er omfattet af miljøskadeloven.

Havmiljølovens § 47 d, stk. 4 og 5, der implementerer artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013 om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter og om ændring af direktiv 2004/35/EF (offshoredirektivet), fordeler henholdsvis ansvaret for handlepligterne og det økonomiske ansvar på den driftsansvarlige og rettighedshaveren, jf. § 47 b, stk. 4 og 5, i havmiljøloven. Det medfører, at den ansvarlige for driften er ansvarlig for at undersøge, forebygge og afhjælpe en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, der hidrører fra efterforskning, produktion eller transport af kulbrinter på dansk søterritorium og dansk kontinentalsokkelområde, jf. § 47 b, stk. 4. Rettighedshaveren er ansvarlig for at afholde alle omkostninger ved undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskade og overhængende fare for en miljøskade, der hidrører fra efterforskning, produktion eller transport af kulbrinter på dansk søterritorium og dansk kontinentalsokkelområde, herunder stille sikkerhed og dække administrationsomkostninger efter miljøskadeloven og afholde udgifter efter §§ 47 e og 47 g.

Det fremgår af den gældende § 47 d, stk. 3, i havmiljøloven, at såfremt en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikkerhedsloven, kan ansvaret ikke lempes efter den gældende § 47 d, stk. 1 og 2, dvs. hvis skaden 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen ufornuftig adfærd. Nr. 3 finder ikke anvendelse for en overhængende fare for en miljøskade.

Det er således ikke i dag muligt at lempe ansvaret for en miljøskade, hvis der er tale om, at skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes offshore olie- og gasaktiviteter. Dette skyldes, at efter offshoredirektivets artikel 28, stk. 1, litra a), og 30, stk. 2, har de driftsansvarlige altid en forpligtelse til straks at reagere på en større miljøhændelse eller en umiddelbar risiko for en større miljøhændelse i forbindelse med en større ulykke og træffe alle egnede foranstaltninger for at forhindre eskalering og begrænse virkningerne. Der er ikke efter offshoresikkerhedsdirektivets situationer, hvor denne pligt til at handle bortfalder. Den gældende lempelse af handlepligten i § 47 d, stk. 1 og 2, i havmiljøloven, gælder derfor ikke, når miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade forårsages af enhver større ulykke, som defineret i offshoresikkerhedsloven.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres den gældende retstilstand om offshoreaktiviteter, hvorefter den ansvarlige for driften altid er forpligtet til at reagere på en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Tilsvarende er rettighedshaveren i alle tilfælde forpligtet til at afholde omkostningerne forbundet hermed, jf. § 47 b, stk. 5, i havmiljøloven.

Det foreslås i § 47, stk. 5, at miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter afholdt af den ansvarlige for en miljøskade eller overhængende fare herfor til opfyldelse af dennes forpligtelser efter § 73 c og § 73 e, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 c og e, i lov om forurennet jord, § 47 c, § 47 e og § 47 f, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 67 og § 68 b, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 c og § 54 e, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 c og § 25 e, i lov om miljø og genteknologi, § 60 c og § 60 d, i lov om vandløb, og § 33 c og § 33 d, i lov om råstoffer samt denne lov, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser er opfyldt.

Det er alene i de sager, hvor der er et objektivt ansvar efter

direktivet, at afholdte omkostninger kan søges godtgjort, jf. også de foreslåede stk. 1 og 2.

Bestemmelsen modsvarer således de foreslåede stk. 1 og 2, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor under visse omstændigheder ikke skal bære omkostningerne forbundet med miljøskaden eller den overhængende fare herfor. I disse tilfælde vil den ansvarlige kunne modtage godtgørelse for de afholdte omkostninger efter det foreslåede stk. 5. De i bestemmelsen nævnte pligter henviser til den ansvarliges handlepligt samt pligten til at give oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven.

Godtgørelsesordningen er ikke relevant for miljøskader eller overhængende fare herfor, der baseres på et culpaansvar. Dette skyldes, at de i direktivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b) og artikel 8, stk. 4, litra a) nævnte situationer alle kræver, at der ikke er udvist uagtsomhed fra den ansvarliges side.

Godtgørelsesordningen vil omfatte de afholdte omkostninger, jf. miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, sidste led, som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor har haft i forbindelse med den konkrete miljøskade eller overhængende fare for miljøskade.

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at henset til direktivets ordlyd og formål vil den ansvarlige kunne få godtgjort afholdte omkostninger forbundet med forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger i relation til den overhængende fare for miljøskade eller en indtrådt miljøskade, såfremt de er rimelige og har en naturlig tilknytning til miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskade.

Ordningen vil således omfatte de rimelige udgifter, den ansvarlige for miljøskaden eller den overhængende fare for miljøskaden har haft i forbindelse med opfyldelse af den ansvarliges handlepligt efter den relevante sektorregulering samt i forbindelse med opfyldelse af påbud meddelt efter miljøskadelovens kapitel 3. Det vil sige, at der efter omstændighederne f.eks. vil kunne godtgøres faglige og juridiske omkostninger snævert knyttet til de forebyggende eller afværgende foranstaltninger. Der vil ikke kunne godtgøres omkostninger til f.eks. almindelige juridiske undersøgelser af reglerne. Herudover forventes der også efter omstændighederne at kunne blive godtgjort rimelige omkostninger til administration, herunder til ansøgningen om godtgørelse. Det er således formålet med reglen, at den ansvarlige skal kunne søge godtgørelse for de rimelige omkostninger, der knytter sig til den faglige håndtering af en miljøskade efter både den relevante sektorregulering og miljøskadeloven. I de forventeligt sjældne tilfælde, hvor der ikke er tale om udgifter, hvor størrelsen i øvrigt kan dokumenteres

gennem f.eks. fakturaer eller lignende, kan dette f.eks. ske gennem en tro- og loveerklæring.

Godtgørelsesordningen forventes fastlagt således, at den ansvarlige for en miljøskade skal rette henvendelse til Miljøstyrelsen som relevant myndighed. Efter omstændighederne vil der kunne træffes afgørelse efter den foreslåede bestemmelse som en integreret del af de afgørelser, miljøministeren i øvrigt træffer efter miljøskadeloven, hvis der er klarhed over, hvorvidt den ansvarlige vil være omfattet af den foreslåede regel allerede på dette tidspunkt. Såfremt der ikke er den fornødne klarhed, eller hvis den ansvarlige først anmoder om dækning af omkostningerne senere, vil der først kunne træffes afgørelse på et senere tidspunkt. Den foreslåede afgørelse vil kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. § 50, i miljøskadeloven.

I forbindelse med miljøministerens påbud efter miljøskadelovens kapitel 3 vil miljøministeren være forpligtet til efter § 7, i forvaltningsloven, at vejlede om muligheden for godtgørelsesordning, hvor det vurderes relevant.

Som det fremgår af afsnit 8.2 i de almindelige bemærkninger, så udgør udbetalinger under den foreslåede godtgørelsesordning statsstøtte. Miljøministeren kan derfor kun træffe afgørelse efter § 47, stk. 5, i det omfang, dette er overensstemmelse med de statsstøtteretlige regler.

Det vil først være muligt at træffe afgørelse om godtgørelse af omkostningerne i de tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om, at den pågældende skade anses for at være en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

De foreslåede regler vil ikke påvirke den ansvarliges pligt til at stille sikkerhed efter miljøskadelovens kapitel 2. Dette skyldes, at den ansvarlige uanset de foreslåede regler har pligt til at foretage de nødvendige foranstaltninger. Det skal derfor sikres, at den ansvarlige har midlerne til at foretage de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger, der er fastlagt i miljøansvarsdirektivets artikel 5 og 6.

Såfremt den relevante myndighed efter sektorlovgivningen har truffet afgørelse om, at der er tale om en miljøskade, og at sagen derfor skal behandles efter miljøskadeloven, men hvor den ansvarlige ikke har mulighed for at stille sikkerhed efter miljøskadelovens kapitel 2, træffer Miljøstyrelsen afgørelse efter § 21, stk. 2, i miljøskadeloven, om, at sagen skal behandles af sektormyndigheden efter den relevante sektorlovgivning. I disse tilfælde vil de foranstaltninger, der er truffet før afgørelsen efter § 21, stk. 2, også kunne dækkes efter den foreslåede bestemmelse, såfremt betingelserne herfor er opfyldt.

Det foreslås i § 47, stk. 6, at miljøministeren fastsætter

regler om godtgørelsesordningen efter stk. 5, herunder om, hvilke udgifter der kan godtgøres, og om dokumentationskrav.

Det vil sige, at miljøministeren bemyndiges ved det foreslåede stk. 6 til at fastsætte regler om den foreslåede godtgørelsesordning, herunder om hvilke udgifter, der kan godtgøres, og om dokumentationskrav. Bemyndigelsen forventes i første omgang udmøntet således, at ministeren fastsætter regler om dokumentationskrav for de afholdte udgifter, om hvilke udgifter der kan godtgøres, samt om processuelle regler for anmodning om godtgørelse, samt eventuelle yderligere krav af hensyn til de statsstøtteretlige regler.

Til nr. 8 (§ 48 a)

Den gældende § 48 fastsætter regler om forældelse af det krav på dækning af udgifter efter § 33, stk. 2, og § 35, i miljøskadeloven, som staten måtte have. Bestemmelsens stk. 1 og 2 gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 10, og fastsætter en almindelig forældelsesfrist på 5 år, inden for hvilken ministeren kan indlede procedurer til at få dækket afholdte omkostninger i forbindelse med selvhjælpshandlinger. De 5 år regnes fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige er blevet identificeret. Forældelsesfristen løber fra den seneste af disse to datoer.

Bestemmelsen er udtryk for den vægt, der lægges på forureneren betaler-princippet i miljøansvarsdirektivet. Efter den gældende § 48, stk. 2 gælder den 5-årige forældelsesfrist også for afholdte udgifter til selvhjælpshandlinger efter anden lovgivning.

Den 5-årige forældelsesfrist er ved § 48, stk. 3 suppleret af en absolut frist på 30 år. Det indebærer, at forældelse af krav, som nævnt i stk. 1 og 2, altid indtræder senest 30 år efter den emission eller begivenhed, der førte til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, medmindre lovgivningens almindelige regler om forældelse indebærer, at forældelsen først indtræder på et senere tidspunkt. Det gældende stk. 3 skal ses i sammenhæng med miljøskadelovens § 3, hvorefter loven ikke finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, når der er forløbet mere end 30 år, siden den emission eller begivenhed, der førte til skaden eller faren, har fundet sted.

Miljøansvarsdirektivet indeholder ingen bestemmelser om absolutte forældelsesfrister for fordringer.

Det foreslås i § 48 a, at krav på godtgørelse af udgifter, jf. § 47, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskade, har bevist

henholdsvis påvist, at de i § 47 fastsatte betingelser for godtgørelse er opfyldt. Forældelsen regnes fra den seneste af disse datoer.

Med den foreslåede § 48 a, der er ny, fastsættes med andre ord en forældelsesfrist på 5 år, inden for hvilken den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan rette et krav mod staten for godtgørelse efter den foreslåede § 47 i miljøskadeloven. De 5 år regnes fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskade, har bevist henholdsvis påvist, at de i § 47 fastsatte betingelser for godtgørelse er opfyldt. I de tilfælde, hvor en ansvarlig for en miljøskade har afholdt omkostningerne hertil, men hvor det efterfølgende viser sig, at skaden er omfattet af de omstændigheder omfattet af den under § 1, nr. 7 foreslåede § 47, vil der gælde en 5 års forældelse for sådanne krav.

I forhold til suspension og afbrydelse af forældelsen efter den foreslåede bestemmelse gælder forældelseslovens almindelige regler.

Efter § 3, stk. 2, i forældelsesloven, kan forældelsen i visse tilfælde suspenderes. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis fordringshaveren er ubekendt med fordringen eller skyldneren, og ukendskabet vedrører de faktiske forhold, som fordringen støttes på. Suspension indebærer, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt udskydes, dog således at forældelse altid indtræder ved udløbet af den absolutte forældelsesfrist.

Afbrydelse af forældelse efter forældelsesloven kan ske både egentligt (§§ 15-18 i forældelsesloven) og foreløbigt (§§ 20-22 i forældelsesloven). Virkningen af begge former for forældelse er, at forældelsen sættes i stå for en kortere eller længere periode. Det forældelsesafbrydende skridt skal gennemføres inden forældelsesfristens udløb for at få virkning.

Forældelse afbrydes egentligt, når skyldneren erkender sin forpligtelse, jf. § 15 i forældelsesloven, eller ved, at fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, jf. §§ 16-18 i forældelsesloven. De retslige skridt skal forfølges inden for rimelig tid, det vil sige uden uforholdent ophold. Hvis der er sket egentlig afbrydelse af forældelsesfristen, løber en helt ny forældelsesfrist af samme længde som den oprindelige frist, jf. § 19, stk. 1, i forældelsesloven. Hvis der er sket foreløbig afbrydelse, løber der en frist på mindst 1 år, efter det afbrydende skridt er afsluttet.

Miljøansvarsdirektivet fastlægger ingen særlige forældelsesfrister for det krav den ansvarlige måtte have på dækning

af omkostninger, som den ansvarlige har afholdt, men som i henhold til direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, skal dækkes. Det fremgår derimod af artikel 8, stk. 3, sidste led, at medlemsstaterne skal træffe hensigtsmæssige foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket afholdte omkostninger.

Den foreslåede § 48 a fraviger lovbekendtgørelse nr. 1238 af 9. november 2015 om forældelse af fordringer (forældelsesloven). Efter forældelsesloven er den almindelige forældelsesfrist 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser, jf. § 3, stk. 1, i forældelsesloven. Den 3-årige forældelsesfrist er suppleret af en absolut frist på 10 år, jf. § 3, stk. 3, nr. 4 i forældelsesloven. Det indebærer, at forældelse altid indtræder senest 10 år efter, at fordringen kunne kræves opfyldt (forfaldstidspunktet). Det er vurderingen, at den foreslåede bestemmelse vil stille den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor bedre end efter de almindelige forældelsesregler, idet forældelsesfristerne efter forældelsesloven som udgangspunkt vil løbe fra det tidspunkt, hvor skaden indtræder. Da afhjælpende og forebyggende foranstaltninger i relation til en miljøskade eller overhængende fare herfor kan strække sig over en længere periode, antageligvis flere år, vil den ansvarlige efter de almindelige forældelsesregler kunne stå i den situation, at kravet vil være forældet, før foranstaltningerne er afsluttet, og dermed også før der kan søges godtgørelse for de afholdte foranstaltninger. Dette vurderes at være i strid med direktivet, hvorefter der skal træffes foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger.

Til § 2

Til nr. 1 (§ 73 b)

Den gældende § 73 b i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020 (herefter miljøbeskyttelsesloven) angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøskade. Det fremgår således af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med retningslinjerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøskade. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøskaden eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvar-

lig for miljøskader eller overhængende fare herfor, hvis dette skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Artikel 5 og 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet) fastlægger, at ”operatøren”, dvs. den ansvarlige for miljøskaden, skal træffe foranstaltninger, såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade eller en indtruffet miljøskade. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 73 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Efter den gældende bestemmelse vil der for så vidt angår husdyrgødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål kunne opstå situationer, hvor der ikke er en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der ville dermed ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser.

Det foreslås derfor, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, at i § 73 b, stk. 2, ændres ”jf. dog stk. 3 og 4” til ”medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse”.

Det vil sige, at den ansvarlige for miljøskaden vil være den ansvarlige for driften, jf. § 73 b, stk. 2, jf. stk. 1, medmindre brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor efter § 73 b, stk. 3 eller 4.

På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, der skal træffe foranstaltninger i overensstemmelse med direktivets regler herom. Dette medfører, at såfremt der er tale om en miljøskade forårsaget af husdyrgødning eller affaldsstoffer til jordbrugsformål, vil det fremover være den ansvarlige for driften af den erhvervsmæssige aktivitet, der er ansvarlig for miljøskaden.

Til nr. 2 (§ 73 d)

Det fremgår af den gældende § 73 d, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, at den ansvarlige for en miljøskade ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige kan godtgøre, at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, eller

med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en sådan tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade ikke har pligt til at afværge en overhængende fare for en miljøskade, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren 1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligten, der følger af § 73 b, stk. 2, jf. § 73 c, i miljøbeskyttelsesloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør, som nævnt i § 73 b, stk. 4 og 5, ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. § 73 d, stk. 1, nr. 3. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivi ansvar i disse situationer.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivet, at den ansvarlige for en erhvervsmæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betalerprincippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, at såfremt en miljøskade endnu ikke er indtrådt, men der er overhængende fare for en sådan skade, skal den ansvarlige omgående træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Efter artikel 5, stk. 4, skal den kompetente myndighed kræve, at den ansvarlige træffer forebyggende foranstaltninger. Hvis den ansvarlige ikke opfylder forpligtelserne i henhold til artikel 5, stk. 1, eller stk. 3, litra b) eller c), ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed selv træffe disse foranstaltninger.

Det fremgår endvidere af miljøansvarsdirektivets artikel 6,

stk. 1, at er der indtrådt en miljøskade, skal den ansvarlige straks underrette den kompetente myndighed om alle relevante aspekter ved situationen og træffe a) enhver praktisk gennemførlig foranstaltning til øjeblikkeligt at kontrollere, indeslutte, fjerne eller på anden måde håndtere de pågældende forurenende stoffer og/eller enhver anden skadelig påvirkning for at begrænse og forhindre yderligere miljøskade og negativ virkning på menneskers sundhed eller yderligere forringelse af udnyttelsesmulighederne, og b) de nødvendige afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 7. Efter artikel 6, stk. 3, skal den kompetente myndighed kræve, at den ansvarlige træffer afhjælpende foranstaltninger. Hvis den ansvarlige ikke opfylder forpligtelserne i henhold til artikel 6, stk. 1 eller stk. 2, litra b), c), eller d), ikke kan identificeres eller ikke kan pålægges at afholde omkostningerne i henhold til dette direktiv, kan den kompetente myndighed som en sidste udvej selv træffe disse foranstaltninger.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det fremgår således af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), at den ansvarlige ikke er forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan bevise, at miljøskaden eller den overhængende fare for sådan skade a) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller b) skyldes overholdelse af påbud eller instrukser udstedt af en offentlig myndighed med undtagelse af påbud eller instrukser som følge af en emission eller hændelse, der skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

I sådanne tilfælde træffer medlemsstaterne hensigtsmæssige foranstaltninger, således at den ansvarlige kan få dækket de afholdte omkostninger, jf. artikel 8, stk. 3, in fine.

Det fremgår endvidere af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 4, litra a), at medlemsstaterne kan tillade, at den ansvarlige ikke bærer omkostningerne i forbindelse med afhjælpende foranstaltninger, der træffes i medfør af direktivet, hvis den ansvarlige kan påvise, at han ikke har handlet forsættigt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse, der fremgår af eller er udstedt i henhold til gældende nationale love og bestemmelser, som gennemfører den af Fællesskabet vedtagne lovgivning, der er nævnt i bilag III, således som den fandt anvendelse på tidspunktet for emissionen eller begivenheden.

Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a), er i dag gennemført i en række sektorlove, som lemper direktivets objektive ansvar for miljøskader og overhængende fare herfor, jf. § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, § 38 d, i jordforureningsloven, § 54 d, i husdyrbrugloven, § 25 d, i miljø og genteknologiloven, § 68 d, i vandforsyningsloven, § 33 f, i råstofloven, § 60 f, i vandløbsloven og § 47 d, i havmiljøloven. Dersom den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at han er omfattet af en af de i sektorbestemmelsen oplyste situationer, vil den ansvarlige ikke være forpligtet til at begrænse en miljøskades omfang eller forhindre yderligere miljøskade. Det er imidlertid Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at denne gennemførelse ikke stemmer overens med forpligtelserne i miljøansvarsdirektivet.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, at den ansvarlige under alle omstændigheder først skal træffe de påkrævede forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger, men at han efterfølgende kan frigøre sig fra forpligtelsen til at afholde de dermed forbundne omkostninger, hvis miljøskaden eller den overhængende fare herfor opfyldte de i bestemmelsen fastsatte betingelser. Forpligtelsen til at træffe forebyggende og afhjælpende foranstaltninger er således fastlagt i direktivets artikel 5 og 6, hvorimod indsigelsesgrundene er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, hvor de alene finder direkte anvendelse på den ansvarliges betalingsforpligtelse. I overensstemmelse med princippet om at forureneren betaler og miljøansvarsdirektivets grundlæggende formål, der går ud på at forebygge og afhjælpe miljøskader ved kilden inden for rammerne af direktivet, er det den ansvarlige, der har det primære ansvar for at træffe sådanne foranstaltninger. Hvis man lagde til grund, at den ansvarlige ikke har nogen handlepligt, er der risiko for, at der slet ikke træffes nogen foranstaltninger, dvs. at skaden ikke afhjælpes, fordi den kompetente myndighed *kan* gribe ind, men ikke er forpligtet hertil. Dette vil imidlertid være et resultat, som hverken er i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler, eller med de øvrige miljøpolitiske principper, der er opstillet i miljøansvarsdirektivet – navnlig princippet om, at der skal ydes en forebyggende indsats – eller med direktivets mål. Miljø- og Fødevareministeriet finder derfor ikke, at fritagelsen for betalingsforpligtelsen i direktivets artikel 8, stk. 3 og 4, litra a) også indebærer en fritagelse for ansvaret for at træffe forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

Det foreslås derfor, at § 73 d ophæves.

Det vil med andre ord sige, at det foreslås, at ophæve § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, om lempelse af ansvaret efter § 73 c. Ved ophævelsen af § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 73 c, i miljøbeskyttelsesloven.

Det fremgår af § 73 c, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 73 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Med bestemmelsen i § 73 c, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, har den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag til at begrænse og hindre yderligere miljøskade. Disse forpligtelser for den ansvarlige til straks og uden forudgående påbud herom at forebygge eller begrænse og hindre yderligere miljøskade rækker videre end de forpligtelser til at afværge overhængende fare for forurening og hindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v., som følger af § 71, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven. Det vil således ikke nødvendigvis være tilstrækkeligt at hindre forurening eller yderligere forurening, men derimod tillige nødvendigt hurtigt at begrænse konsekvenserne af en sket forurening, f.eks. hindre en forurenings spredning. Disse handlepligter kan således indebære, at den ansvarlige skal fjerne en sket forurening, f.eks. ved bortgravning, hurtigst muligt.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres forureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter miljøbeskyttelsesloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadelovens, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt objektivi ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 73 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 3, i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, om producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 73 f)

Det fremgår af den gældende § 73 f, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 73 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 73 d, stk. 1, nr. 1 og 2, i miljøbeskyttelsesloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 73 d. § 73 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget foreslås, at § 73 f, stk. 2 og 3 ophæves.

Forslaget er en konsekvens af forslaget om ophævelse af det lempede ansvar i § 73 d, i miljøbeskyttelsesloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 3

Til nr. 1 (§ 38 b)

Den gældende § 38 b, i lov om jordforurening, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 278 af 17. april 2018 (herefter jordforure- ningsloven), angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøskade. Det fremgår således af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med retningslin- jerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøskade. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøskaden eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvar- lig for miljøskader eller overhængende fare herfor, hvis det- te skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Artikel 5 og 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet) fastlægger at ”operatøren”, dvs. den ansvarlige for miljøskaden, skal træffe foranstaltninger, så- fremt der er tale om en overhængende fare for en miljøskade eller en indtruffet miljøskade. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 38 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Den foreslåede § 3, nr. 1, har til formål at sikre, at der altid er en ansvarlig for miljøskader omfattet af § 38 b. Efter den gældende bestemmelse ville der for så vidt angår husdyr- gødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål kunne opstå situationer, hvor der ikke var en ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der ville der- med ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser.

Det foreslås derfor, jf. lovforslagets § 3, nr. 1, at i § 38 b, stk. 2, ændres ”jf. dog stk. 3 og 4” til ”medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse”.

Det vil sige, at den ansvarlige for miljøskaden vil være den ansvarlige for driften, jf. § 38 b, stk. 2, jf. stk. 1, medmindre brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare herfor efter § 38 b, stk. 3 eller 4.

På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, der skal træffe foranstaltninger i overensstem- melse med direktivets regler herom.

Til nr. 2 (§ 38 d)

Det fremgår af den gældende § 38 d, stk. 1, i jordforure- ningsloven, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderli- gere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved om- vendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrif- ter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade ik- ke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrif- ter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objek- tive ansvar og handlepligten, der følger af § 38 b, stk. 2, jf. § 38 c, i jordforureningsloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en produ- cent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Der gælder dermed et fuldt objektivi ansvar i disse situationer.

Det fremgår af miljøansvarsdirektivet, at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om den ansvarliges handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 38 d ophæves.

Ved ophævelsen af § 38 d, i jordforureningsloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 38 c, i jordforureningsloven.

Det fremgår af § 38 c, stk. 1, i jordforureningsloven, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge den overhængende fare for en miljøskade. Det fremgår videre af § 38 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade sikrer en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Med bestemmelsen i § 38 c, stk. 1, i jordforureningsloven, har den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag til at begrænse og hindre yderligere miljøskade. Disse forpligtelser for den ansvarlige til straks og uden forudgående påbud herom at forebygge eller begrænse og hindre yderligere miljøskade rækker videre end de forpligtelser til at afværge overhængende fare for (jord)forurening og hindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v., som følger af § 71, stk. 2, i miljøbeskyttelsesloven, som også gælder for jordforureninger. Det vil således ikke nødvendigvis være tilstrækkeligt at hindre jordforurening eller yderligere jordforurening, men derimod tillige nødvendigt hurtigt at begrænse konsekvenserne af en sket forurening, f.eks. hindre en jord-

forurenings spredning. Disse handlepligter kan således indebære, at den ansvarlige skal fjerne en sket jordforurening, f.eks. ved bortgravning, hurtigst muligt.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket jordforurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres jordforureningen efter lovens øvrige regler.

Disse handlepligter håndhæves af påbudsmyndigheden efter denne lov. Påbudsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 38 d, i jordforureningsloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om at der gælder et fuldt objektivt ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 38 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 3, i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, for producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 38 f)

Det fremgår af den gældende § 38 f, stk. 1, i jordforureningsloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervs-mæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 38 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 38 d, stk. 1, nr. 1 og 2, i jordforureningsloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og

at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 38 d. § 38 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Med lovforslaget foreslås, at § 38 f, stk. 2 og 3 ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Forslaget er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i § 38 d, i jordforureningsloven, jf. lovforslagets § 3, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der efter forslaget ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 3, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 4

Til nr. 1 (§ 47 b, stk. 3)

Den gældende bestemmelse i § 47 b, stk. 3, i lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019 (herefter havmiljøloven), fastsætter, hvem der skal anses for ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade og på hvilket ansvarsgrundlag det vurderes. I overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b), fastlægges et culpaansvar for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade omfattet af § 47 c, stk. 4. § 47 b, stk. 3, omhandler miljøskader eller overhængende fare for en miljøskade for beskyttede arter eller internationale naturområder, som udpeget af miljøministeren i medfør af lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder, jf. lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017.

Det foreslås, at i § 47 b, stk. 3, ændres "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" til "beskyttede arter eller naturtyper".

Ændringen foreslås på baggrund af ændringen af definitionen i lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2 (§ 47 c, stk. 4)

Den gældende bestemmelse i § 47 c, stk. 4, i havmiljøloven, fastsætter, at afværgeforpligtelsen for miljøskader eller overhængende fare herfor, der udgår fra alle andre påvirkninger fra erhvervsmæssige aktiviteter end omfattet af § 47 c, stk. 2 og 3, i havmiljøloven, fra skibe, fly, rørledninger eller platforme alene skal bedømmes ud fra et culpaansvar. Der er endvidere kun tale om et culpaansvar for miljøskade eller overhængende fare herfor på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder, jf. også miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b). Omfattet er f.eks. påvirkninger i form af støj, vibrationer, invasive arter (medmindre disse kan kategoriseres som farligt/forurenende gods) og luftformige emissioner (der ikke falder ned i havet) fra andre erhvervsmæssige aktiviteter end de i § 47 c, stk. 2, nævnte.

Culpaansvaret er ikke begrænset til miljøskader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder inden for søterritoriet, men kan række ud i den eksklusive økonomiske zone, idet beskyttede arter og internationale beskyttelsesområder også forefindes uden for søterritoriet

Det foreslås, at i § 47 c, stk. 4, ændres "beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder" til "beskyttede arter og naturtyper".

Ændringen foreslås på baggrund af ændringen af definitionen i lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 3 (§ 47 d)

Det fremgår af den gældende § 47 d, stk. 1, i havmiljøloven, at den ansvarlige for driften som nævnt i § 47 b, stk. 2, ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd. En i lovgivningen tilladt udtømning sidestilles med en udtrykkeligt tilladt udledning. Som et eksempel herpå kan nævnes, at skibe i medfør af bekendtgørelse nr. 539 af 22. maj 2017 om udtømning af olie fra skibe under opfyldelse af en række nærmere bestemte betingelser gerne må udtømme olie svarende til 15 ppm (15 liter olie per en million liter vand) i den eksklusive økonomiske zone. En

sådan udtømming vil i havmiljøloven skulle betragtes som udtrykkelig tilladt, og vil fritage den ansvarlige for at bære omkostningerne ved afværgeforanstaltningerne, såfremt tilførslen til havet medfører en miljøskade. Den ansvarlige har dog fortsat et objektivi ansvar for miljøskader og overhængende fare for miljøskade, der ikke kan henføres til den anførte lempelsesgrund, f.eks. uheld.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for driften som nævnt i § 47 b, stk. 2, ikke har pligt til at afværge en overhængende fare for en miljøskade, hvis den ansvarlige for driften godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter.

Er der indtrådt en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og den ansvarlige for driften kan godtgøre, at han ikke er pligtig at foretage afværgeforanstaltninger i henhold til § 47 d, består adgangen og pligten for forsvarsministeren, jf. § 34, og for kommunalbestyrelsen, jf. § 35, til at foretage beredskabs- og bekæmpelsesforanstaltninger uændret efter bestemmelserne i bl.a. kapitel 11, ligesom ansvaret for beredskabs- og bekæmpelsesomkostningerne skal bedømmes ud fra § 44, i havmiljøloven. Uanset § 47 d består der også fortsat en forpligtelse for den ansvarlige for driften til at foretage akut umiddelbar afværge i overensstemmelse med almindelige regler uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibes egne afværgeforanstaltninger kan f.eks. være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning og /eller skibet bjærges.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligt, der ellers følger af § 47 b, stk. 2, og § 47 c, stk. 1-3, i havmiljøloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshore-sikkerhedsloven.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter

miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forurenere betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslaget § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 47 d ophæves.

Ved ophævelsen af § 47 d, i havmiljøloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet, der i dag er omfattet af reglerne om lempet ansvar efter stk. 1 og 2 fremover vil være reguleret af § 47 c, i havmiljøloven, hvorefter den ansvarlige for driften af et skib, luftfartøj, en platform eller rørledning har en pligt til straks at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse og hindre yderligere skade. Denne bestemmelse sikrer en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Det fremgår af § 47 c, stk. 1, i havmiljøloven, at hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervs-mæssige aktiviteter nævnt i stk. 2, nr. 1-3, til havet eller luften af stoffer, materialer og mikroorganismer eller støj og vibrationer forårsager en overhængende fare for en miljøskade, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger. Hvis miljøskaden er indtrådt, skal den ansvarlige for driften straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse miljøskadens omfang og forhindre yderligere miljøskade. Det samme gælder, hvis en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af en erhvervs-mæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 4, til havet eller luften af farligt eller forurenende gods eller en tilførsel, som stammer fra udøvelsen af erhvervs-mæssig aktivitet nævnt i stk. 2, nr. 5, til havet eller luften af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler eller biocidholdige produkter forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Ved bekæmpelse af olie- og kemikalieforurenninger gælder § 34, for så vidt angår havet og de kystnære dele af søterritoriet, og § 35, for så vidt angår kyststrækninger og havne.

Bestemmelsen er principal i forhold til havmiljølovens øvrige relevante bestemmelser, herunder § 34 a. Dette gælder dog ikke for bekæmpelsesforanstaltninger i forbindelse med olie- og kemikaliefurening fra skibe i medfør af § 34 eller bekæmpelses- og saneringsforanstaltninger efter § 35. Det er således fortsat forsvarsministeren, der forestår enhver form for bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet, der stammer fra udledning af havet og de kystnære dele af søterritoriet, der stammer fra udledning eller udtømmning fra skibe. Kommunalbestyrelsen forestår bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havne og sanering af kyststrækninger. Skibets fører har dog under alle omstændigheder, i overensstemmelse med de almindelige regler og uanset § 34, ret og pligt til at beskytte skibets sikkerhed og træffe beslutning herom, herunder at begrænse en forureningsskade ved at iværksætte de nødvendige afværgeforanstaltninger uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibes egne afværgeforanstaltninger kan f.eks. være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning og/eller skibet bjærges.

Det fremgår af § 47 c, stk. 2, at følgende erhvervmæssige aktiviteter er omfattet af handlepligten i stk. 1: 1) dumpning af optaget havbundsmateriale, 2) bortskaffelse eller nyttiggørelse af affald, 3) grænseoverskridende transport af affald, som kræver tilladelse eller er forbudt, 4) transport ad indre vandveje, hav eller luft af farligt eller forurenende gods, samt 5) håndtering af farlige stoffer og produkter, plantebeskyttelsesmidler og biocidholdige produkter.

Det er tilsvarende bestemt i § 47 c, stk. 3, at handlepligten i stk. 1 også gælder, hvis en hvilken som helst anden tilførsel til havet af stoffer og materialer, som kan påvirke søterritoriet, forårsager en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Efter § 47 c, stk. 6, gælder pligterne efter bl.a. stk. 1 og 3, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 47 h.

Det følger endeligt, af § 47 c, stk. 7, at tilsynsmyndigheden påser, at pligterne efter bl.a. stk. 1 og 3 opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 47 h. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører imidlertid, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 47 d, i havmiljøloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 4 (§ 47 h)

Det følger af den gældende § 47 h, stk. 1, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i havmiljølovens § 47 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 47 d, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Det foreslås, at § 47 h, stk. 2 og 3 ophæves. Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af det lempede ansvar i § 47 d, i havmiljøloven, jf. lovforslagets § 4, nr. 3, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 4, nr. 3, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 og 5 herefter bliver stk. 2 og 3.

Til § 5

Til nr. 1 (§ 68 a)

Den gældende bestemmelse i § 68 a, stk. 3, i lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019 (herefter vandforsyningsloven), fastsætter, hvem der skal anses for ansvarlig for en miljøskade eller en overhæn-

gende fare for en miljøskade og på hvilket ansvarsgrundlag det vurderes. I overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets artikel 3, stk. 1, litra b), fastlægges et culpaansvar for den ansvarlige for driften for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, som fastlagt i §§7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af det objektive ansvar i § 68 a, stk. 2, i vandforsyningsloven og som ikke skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

Det foreslås, at i § 68 a, stk. 3, ændres "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" til "beskyttede arter eller naturtyper".

Ændringen foreslås på baggrund af ændringen af definitionen i lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2 (§ 68 d)

Det fremgår af den gældende § 68 d, stk. 1, i vandforsyningsloven, at den ansvarlige for driften efter lovens § 68 a, stk. 2, ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende § 68 d, stk. 2, at den ansvarlige for driften som nævnt i § 68 a, stk. 2, ikke har pligt til at afværge en overhængende fare for en miljøskade, hvis den ansvarlige kan godtgøre, at faren er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligt, der ellers følger af § 68 a, stk. 2, og § 68 b, stk. 2, i vandforsyningsloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade,

der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpne miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 68 d ophæves.

Ved ophævelsen af § 68 d, i vandforsyningsloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 68 b, stk. 2, i vandforsyningsloven, som gennemfører direktivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Efter § 68 b, stk. 2, skal den ansvarlige for driften straks søge følgerne af en miljøskade afværget eller begrænset og træffe nødvendige forebyggende foranstaltninger, når der er overhængende fare for, at en miljøskade vil indtræde. Bestemmelsen fastlægger ikke en almindelig forebyggelsespligt. Almindelige ikke-lovbestemte og i øvrigt gældende forsigtigheds- og forebyggelsesprincipper gælder dog fortsat. Men de særlige regler om miljøskade, herunder miljøskadelovens bestemmelser med beføjelser for myndighederne til at påbyde afhjælpende, supplerende og kompenserende foranstaltninger m.v., aktiveres først i tilfælde af overhængende fare for en miljøskade.

Den foreslåede ophævelse af § 68 d, vandforsyningsloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets §

1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 68 e)

Det følger af den gældende § 68 e, stk. 1, i vandforsyningsloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøska­deloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøska­de eller en overhængende fare for en miljøska­de, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 68 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 68 d, stk. 1, nr. 1 og 2, i vandforsyningsloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøska­de eller en overhængende fare for miljøska­de lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøska­deloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøska­deloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Det foreslås, at § 68 e, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af det lempede ansvar i § 68 d, i vandforsyningsloven, jf. lovforslagets § 5, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøska­de.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 5, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 6

Til nr. 1 (§ 54 b)

Den gældende § 54 b angiver, hvem der i forskellige situationer er den ansvarlige for en miljøska­de. Det fremgår såle-

des af bestemmelsens stk. 2, at den ansvarlige for en miljøska­de er den, der er ansvarlig for driften, uanset hvordan skaden er sket. Dette modificeres dog i bestemmelsens stk. 3-5. Det fremgår således af stk. 3, at for så vidt angår skader sket ved anvendelse af pesticider, biocider, gødning, herunder husdyrgødning, og affaldsstoffer til jordbrugsformål, så er det brugeren, der er ansvarlig, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med retningslinjerne, og at brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd. I disse situationer vil det være producenten eller importøren, jf. stk. 4, der er ansvarlig for en miljøska­de. For så vidt angår husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål (dvs. spildevandsslam) modificeres dette dog yderligere i stk. 5, hvorefter producenten eller importøren ikke har et ansvar, såfremt miljøska­den eller den overhængende fare herfor ikke følger af en fejl ved produktet, og der ikke er udvist uforsvarlig adfærd fra producenten eller importørens side. I disse situationer vil der således ikke være en ansvarlig for miljøska­der eller overhængende fare herfor, hvis dette skyldes anvendelse af husdyrgødning og affaldsstoffer til jordbrugsformål.

Miljøansvarsdirektivets artikel 5 og 6 fastlægger, at ”operatøren”, dvs. den ansvarlige for miljøska­den, skal træffe foranstaltninger, såfremt der er tale om en overhængende fare for en miljøska­de eller en indtruffet miljøska­de. Det fremgår ikke af direktivet, at der i de i § 54 b nævnte situationer kan ske en lempelse af ansvaret, således at der ikke vil være en ansvarlig, der skal træffe foranstaltninger.

Det foreslås i lovforslagets § 6, nr. 1, at i § 54 b, stk. 2 ændres ”jf. dog stk. 3 og 4” til ”medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse”.

Den foreslåede § 6, nr. 1, har til formål at sikre, at der altid er en ansvarlig for miljøska­der omfattet af § 54 b. Efter den gældende bestemmelse vil der for så vidt angår husdyrgødning og anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål kunne opstå situationer, hvor der ikke er en ansvarlig for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor. Der vil dermed ikke være en ansvarlig at pålægge handlepligten. Dette vurderes at være i strid med direktivets artikel 5 og 6 om den ansvarliges forpligtelser.

Som anført foreslås det derfor, at den ansvarlige for miljøska­den vil være den ansvarlige for driften, jf. § 54 b, stk. 2, jf. stk. 1, medmindre brugeren eller producenten eller importøren er ansvarlig for en miljøska­de eller en overhængende fare herfor efter § 54 b, stk. 3 eller 4.

På denne måde sikres det, at der altid er en ansvarlig for en miljøska­de, der skal træffe foranstaltninger i overensstemmelse med direktivets regler herom.

Til nr. 2 (§ 54 d)

Det fremgår af den gældende § 54 d, stk. 1, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning, jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for, at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at forebygge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligt, der ellers følger af § 54 b, stk. 2, og § 54 c, i husdyrbrugloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivt ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet), jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grun-

de, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 54 d ophæves.

Ved ophævelsen af § 54 d, i husdyrbrugloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 54 c, i husdyrbrugloven.

Det fremgår af § 54 c, stk. 1, i husdyrbrugloven, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 54 c, stk. 1, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade sikrer en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1. Bestemmelsen rækker videre end de forpligtelser, der følger af § 52, stk. 2.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen af dem forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade eller at en overhængende fare herfor er opstået. Er dette ikke tilfældet håndteres forureningen efter lovens øvrige regler.

Efter lovens § 54 c, stk. 2, skal tilsynsmyndigheden føre tilsyn med, at den umiddelbare handlepligt efter stk. 1 opfyldes på et tidspunkt, hvor, hvor der endnu ikke er truffet afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 54 d, i husdyrbrugloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets §

1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen om, at der gælder et fuldt objektivt ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 54 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 3, i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, for producent-/importøransvaret.

Til nr. 3 (§ 54 f)

Det følger af den gældende § 54 f, stk. 1, i husdyrbrugloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelse i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 54 d, stk. 1, nr. 1 og 2, i husdyrbrugloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 54 d, § 54 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Det foreslås, at § 54 f, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i § 54 d, i husdyrbrugloven, jf. lovforslagets § 6, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 6, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 7

Til nr. 1 (§ 25 d)

Det fremgår af den gældende § 25 d, stk. 1, i lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017 (herefter miljø og genteknologiloven), at den ansvarlige for miljøskaden ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at den 1) er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at forebygge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligt, der ellers følger af § 25 b, stk. 2, og § 25 c, i miljø og genteknologiloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det er i den gældende stk. 3 endeligt bestemt, at en producent eller importør ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed. Hermed fastholdes, at der gælder et fuldt objektivt ansvar i disse situationer.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter

miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 25 d ophæves.

Ved ophævelsen af § 25 d, i miljø og genteknologiloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 25 c, i miljø og genteknologiloven.

Det fremgår af § 25 c, stk. 1, i miljø og genteknologiloven, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 25 c, stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter miljø og genteknologiloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Det følger af stk. 3, at tilsynsmyndigheden påser, at pligterne efter stk. 1 og 2 opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 25 f. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 25 d, i miljø og genteknologiloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirek-

tivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Retsstillingen hvorefter der gælder et fuldt objektivt ansvar for producenter eller importører, hvorefter de ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en udtrykkelig tilladt emission eller begivenhed jf. den gældende § 38 d, stk. 3, foreslås videreført uændret i den nye § 47, stk. 3, i miljøskadeloven. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, for producent-/importøransvaret.

Til nr. 2 (§ 25 f)

Det følger af den gældende § 25 f, stk. 1, i miljø- og genteknologiloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervs-mæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 d, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 25 d, stk. 1, nr. 1 og 2, i miljø og genteknologiloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes således, at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler. Såfremt der er tale om, at producenter og importører har ansvaret for en miljøskade, vil ansvaret ikke kunne lempes efter den gældende § 25 d. § 25 f, stk. 2, finder derfor ikke anvendelse for producenter og importører.

Det foreslås, at § 25 f, stk. 2 og 3 ophæves. Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af det lempede ansvar i § 25 d, i miljø og genteknologiloven, jf. lovforslagets § 7, nr. 1, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 7, nr. 1, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4-5 herefter bliver stk. 2-3.

Til § 8

Til nr. 1 (§ 60 b)

Den gældende bestemmelse i § 60 b, stk. 3, i lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 (herefter vandløbsloven), fastsætter, hvem der for så vidt angår andre aktiviteter end drift og vedligeholdelse af opstemninger skal anses som ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og på hvilket ansvarsgrundlag. I overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 1, litra b), er der fastlagt et culpaansvar for denne type af miljøskade. Det vil sige, at det påhviler myndighederne at godtgøre, om der foreligger et ansvar.

Det foreslås, at i § 60 b, stk. 3, ændres "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" til "beskyttede arter eller naturtyper".

Ændringen foreslås på baggrund af ændringen af definitionen i lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2 (§ 60 f)

Det fremgår af den gældende § 60 f, stk. 1, i vandløbsloven, at den ansvarlige for driften efter lovens § 60 b, stk. 2, ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, og ikke skyldes den pågældendes egne aktiviteter eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade ikke gælder, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren er forvoldt af tredjemand, og skaden er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes overholdelse af ufravige-

lige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, og ikke skyldes den pågældendes egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligt, der følger af § 60 b, stk. 2, og § 60 c, stk. 1, i vandløbsloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 60 f ophæves.

Ved ophævelsen af § 60 f, i vandløbsloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 60 c, i vandløbsloven.

Det fremgår af § 60 c, stk. 2, i vandløbsloven, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Det fremgår videre af § 60 c, stk. 2, at den ansvarlige for en miljøskade straks skal iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuldstændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter vandløbsloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 60 f, i vandløbsloven, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 60 g)

Det følger af den gældende § 60 g, stk. 1, i vandløbsloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervsmæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 60 f, stk. 1, nr. 1 og 2, i vandløbsloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Det foreslås, at § 60 g, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Ophævelsen er en konsekvens af ophævelse af det lempede ansvar i § 60 f, i vandløbsloven, jf. lovforslagets § 8, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 8, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 9

Til nr. 1 (§ 33 b)

Den gældende bestemmelse i § 33 b, stk. 3, i lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i lov nr. 720 af 8. juni 2019 (herefter råstofloven), fastsætter, hvem der for så vidt angår andre aktiviteter end håndtering af indvindingsaffald skal anses som ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og på hvilket ansvarsgrundlag. I overensstemmelse med direktivets artikel 3, stk. 1, litra b), er der fastlagt et culpaansvar for denne type af miljøskade. Det vil sige, at det påhviler myndighederne at godtgøre, om der foreligger et ansvar.

Det foreslås, at i § 33 b, stk. 3, ændres "beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder" til "beskyttede arter eller naturtyper".

Ændringen foreslås på baggrund af ændringen af definitionen i lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2 (§ 33 f)

Det fremgår af den gældende § 33 f, stk. 1, i råstofloven, at den ansvarlige for driften efter lovens § 33 b, stk. 2 ikke har pligt til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade, såfremt den ansvarlige for driften godtgør (ved omvendt bevisbyrde), at miljøskaden 1) er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, 2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller 3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Det er tilsvarende bestemt i den gældende stk. 2, at den ansvarlige for en overhængende fare for, at der indtræffer en miljøskade ikke har pligt til at afværge denne, såfremt den ansvarlige godtgør, at faren er forvoldt af tredjemand, og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger

var truffet eller skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter.

Bestemmelsen indeholder således en lempelse af det objektive ansvar og handlepligten, der ellers følger af § 33 b, stk. 2, og § 33 c, stk. 2, i råstofloven.

Som det fremgår, er det i alle tilfælde den ansvarlige for en miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade, der skal godtgøre, at betingelserne for ansvarsfrihed er til stede. Der er således omvendt bevisbyrde. Hvorledes den ansvarlige skal løfte den omvendte bevisbyrde må i den enkelte sag afgøres ud fra en konkret og samlet vurdering af sagens oplysninger.

Det fremgår af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (herefter miljøansvarsdirektivet), at den ansvarlige for en erhvervs-mæssig aktivitet, som forvolder en miljøskade eller en overhængende fare herfor, skal afhjælpe miljøskaden eller forebygge, at en miljøskade indtræder, og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet) jf. direktivets artikler 5, 6 og 8, stk. 1. Miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3 og 4, indeholder imidlertid en række grunde, hvorefter den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare herfor kan få dækket afholdte omkostninger forbundet med de forebyggende og afhjælpende foranstaltninger.

For en beskrivelse af miljøansvarsdirektivets regler om operatørens handlepligt og sammenhæng til de økonomiske ansvarsfrihedsgrunde henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2.

Det foreslås derfor, at § 33 f ophæves.

Ved ophævelsen af § 33 f, i råstofloven, sikres det, at der ikke opstår risiko for, at skaden ikke afhjælpes, fordi den ansvarliges ansvar er blevet lempet. Forslaget indebærer, at forholdet vil være reguleret af § 33 c, stk. 2, i råstofloven.

Det fremgår af § 33 c, stk. 2, i råstofloven, at den ansvarlige for driften straks skal iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften skal, hvis en miljøskade er indtrådt, straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade. Denne foreslåede pligt til straks at forebygge en overhængende fare for en miljøskade samt begrænse og hindre yderligere miljøskade skal sikre en fuld-

stændig gennemførelse af miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, og artikel 6, stk. 1.

Disse handlepligter håndhæves af tilsynsmyndigheden efter råstofloven. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forebyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Den foreslåede ophævelse af § 33 f i råstofloven skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der sker en implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, litra a) og b), og stk. 4, litra a), i § 47, i miljøskadeloven, hvorefter der foreslås oprettet en godtgørelsesordning. Der henvises i det hele til lovforslagets § 1, nr. 7, vedrørende den foreslåede nye implementering af miljøansvarsdirektivets artikel 8, stk. 3, og stk. 4, litra a).

Til nr. 3 (§ 33 g)

Det følger af den gældende § 33 g, stk. 1, i råstofloven, at såfremt forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt af erhvervs-mæssige aktiviteter, meddeler tilsynsmyndigheden en afgørelse herom til den ansvarlige for skaden eller den overhængende fare herfor. Af en sådan afgørelse følger, at sagen overdrages til miljøministeren og behandles efter bestemmelserne i miljøskadeloven.

Som undtagelse til stk. 1 gælder det efter bestemmelsens stk. 2 og 3, at der ikke kan træffes afgørelse om, at forureningen indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvor den ansvarlige godtgør, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1, nr. 1-3, henholdsvis § 33 f, stk. 1, nr. 1 og 2, i råstofloven.

Det fremgår heraf, at ansvaret for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade lempes, således at den ansvarlige i de ovennævnte tilfælde bliver ansvarsfri, og at der derfor ikke træffes afgørelse om, at forureningens videre behandling skal ske efter miljøskadeloven. Hvor en af de ovennævnte ansvarsfrihedsgrunde finder anvendelse, overdrages sagen derfor ikke til miljøministeren til fortsat behandling efter miljøskadeloven. Den pågældende forurening vil i de tilfælde blive behandlet efter lovens øvrige regler.

Det foreslås, at § 33 g, stk. 2 og 3, ophæves. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Forslaget er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af det lempede ansvar i § 33 f, i råstofloven, jf. lovforslagets § 9, nr. 2, og skal ses i sammenhæng hermed. Da der ikke længere vil være et lempet ansvar, vil det følgelig heller ikke

være muligt at træffe afgørelse om, at i sager med lempet ansvar, er der ikke tale om en miljøskade.

Der henvises også til bemærkninger til lovforslagets § 9, nr. 2, for en beskrivelse af den ansvarliges handlepligt.

Ophævelsen medfører, at det gældende stk. 4 herefter bliver stk. 2.

Til § 10

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til den gældende naturbeskyttelseslovs kapitel 11 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at overskriften til *kapitel 11 a* affattes således: ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper”.

Dette skal ses som en konsekvens af den under § 1, nr. 5, foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 11

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til skovlovens kapitel 8 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at overskriften til *kapitel 8 a* affattes således: ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper”.

Dette skal ses som en konsekvens af den under § 1, nr. 5, foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 12

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til jagt og vildtforvaltningslovens kapitel 8 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at overskriften til *kapitel 8 a* affattes således: ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper”.

Dette skal ses som en konsekvens af den under § 1, nr. 5, foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 13

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til kapitel 9 a i lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at overskriften til *kapitel 9 a* affattes således: ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper”.

Dette skal ses som en konsekvens af den under § 1, nr. 5, foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, vedrørende implementeringen af begrebet i miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 14

Til nr. 1

Kapitelloverskriften til lov om fiskeri og fiskeopdræt, jf. lov-bekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 558 af 7. maj 2019 og § 1 i lov nr. 559 af 7. maj 2019 (herefter fiskeriloven), kapitel 3 a hedder ”Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder”.

Det foreslås, at overskriften til *kapitel 3 a* affattes således: ”Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper”.

Dette skal ses som en konsekvens af den under § 1, nr. 5, foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven, vedrørende implementeringen af begrebet i

miljøansvarsdirektivets artikel 2, stk. 3, ”beskyttede arter og naturtyper” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2

Den gældende bestemmelse i § 10 c i fiskeriloven, fastlægger, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om forebyggelse og anmeldelse af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder i forbindelse med udøvelse af erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter til gennemførelse af direktiv om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader.

Det foreslås, at i § 10 c ændres ”beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder” til ”beskyttede arter og naturtyper”.

Ændringen foreslås på baggrund af den foreslåede ændring af definitionen i § 15, stk. 3, i miljøskadeloven jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

Til § 15

Det foreslås i § 15, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. februar 2021.

Det foreslås i § 15, stk. 2, at loven kun kan finde anvendelse i forhold til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. februar 2021.

Til § 16

Miljøskadeloven gælder som udgangspunkt ikke for Færøerne og Grønland, men kan helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. De øvrige love, der foreslås ændret med dette lovforslag, gælder ikke for Færøerne og Grønland jf. dog nedenfor om fiskeriloven.

Fiskeriloven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men gælder dog for overtrædelse af bestemmelser fastsat i de i fiskerilovens § 10 nævnte EU-forordninger, der skal forebygges, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri), som er begået på Færøerne eller i Grønland af danske statsborgere, der ikke har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende på Færøerne eller i Grønland, jf. § 130, stk. 8. Disse regler berøres ikke i dette lovforslag.

Ifølge forarbejderne til miljøskadeloven, jf. Folketingstidende 2007-2008, tillæg A, side 4526-4527, er udgangspunktet, hvorefter loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, begrundet med, at hovedparten af de love på natur- og miljøområdet, som miljøskadeloven fungerer sammen med, ikke gælder for Færøerne og Grønland. Jordforureningsloven kan ikke længere sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Tilsvarende kan havmiljøloven ikke længere sættes i kraft for Grønland. Efter sølovens § 206, stk. 4, kan erhvervsministeren fastsætte regler om, at sølovens § 206, stk. 2, ikke finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, der er omfattet af havmiljølovens § 47 c. Idet havmiljøloven ikke længere kan sættes i kraft for Grønland vurderes det derfor, at reglen i søloven i lyset heraf ikke er relevant for Grønland og Færøerne. Det vurderes derfor, at ingen af de love som miljøskadeloven fungerer sammen med gælder for Færøerne og Grønland.

Det foreslås, at nærværende ændringslov ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Dette indebærer, at ændringen af miljøskadeloven på tilsvarende vis som ændringerne af de øvrige love ikke vil gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 7. Ved en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder forstås i denne lov en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og områder. Påvirkningen vurderes i forhold til den hidtidige tilstand, jf. § 16 og regler fastsat efter § 18.

Stk. 2. Skade, der er en følge af en tidligere identificeret negativ påvirkning på grund af handlinger omfattet af en plan eller et projekt, som er udtrykkelig godkendt af en myndighed efter vurderinger som krævet i artikel 6, stk. 3, eller artikel 16 i Rådets direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter eller artikel 9 i Rådets direktiv om beskyttelse af vilde fugle, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 3. Skade på en beskyttet art, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for artens optagelse på fortegnelsen over beskyttede arter, jf. bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 4. Skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har fundet sted forud for områdets udpegning i medfør af miljømålsloven, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 23. Miljø- og fødevareministeren skal påbyde den ansvarlige at afhjælpe en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder eller på vandmiljøet i overensstemmelse med regler fastsat efter § 14, stk. 3.

Stk. 2-3. --

§ 7. *Stk. 1-4.* --

I miljøskadeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 277 af 27. marts 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«, og »områder« ændres til: »naturtyper«.

2. I § 7, *stk. 2-4*, og § 23, *stk. 1*, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

3. I § 7 indsættes som *stk. 5*: ”*Stk. 5.* Skade uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er forvoldt ved en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008, når den følger af en bestemt aktivitet, som har

§ 14. Ved afhjælpende foranstaltninger over for en miljøskade på vandmiljøet eller beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås i denne lov enhver foranstaltning eller kombination af foranstaltninger, herunder afbødende eller foreløbige foranstaltninger, der tjener til at genoprette, genskabe eller erstatte skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller tilvejebringe tilsvarende alternativer til disse naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder.

Stk. 2-3. --

§ 15. Ved naturressourcer forstås i denne lov beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, vandforekomster som omfattet af lov om vandplanlægning og jord.

Stk. 2-3. --

§ 17. Ved retablering, herunder naturlig retablering af skader på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder og på vandmiljøet, forstås i denne lov tilbageførelse af skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder til deres hidtidige tilstand.

§ 15. *Stk. 1-2.* --

Stk. 3. Ved beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder forstås arter, der er omfattet af bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter, og internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven.

§ 46. Den, der er ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal dække omkostningerne i forbindelse med miljø- og fødevareministerens administration og tilsyn efter lovens kapitel 2-6.

Stk. 2-3. --

§ 47. (Ophævet)

fundet sted forud for den 1. februar 2021, anses ikke som en miljøskade på beskyttede arter og naturtyper.”

4. I § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 17 ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper«.

5. § 15, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Ved beskyttede arter og naturtyper forstås:

1) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF, og

2) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rasteplasser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.«

6. I § 46, stk. 1, indsættes efter »lovens kapitel 2-6«: », jf. dog § 47«.

7. Efter § 46 indsættes i *kapitel 7*:

»**§ 47.** Den ansvarlige for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i

lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, jf. dog stk. 4, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan

1) bevise, at den er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) bevise, at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller

3) påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb, og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade samt afholdte udgifter forbundet med forebyggende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige kan bevise, at den overhængende fare for miljøskade er forvoldt af tredjemand og er indtrådt til trods for, at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet eller skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Stk. 4. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, hvis miljøskaden eller den overhængende fare for en miljøskade skyldes enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikkerhedsloven.

Stk. 5. Miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter afholdt af den ansvarlige for en miljøskade eller overhængende fare herfor til opfyldelse af dennes forpligtel-

ser efter § 73 c og § 73 e, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 c og e, i lov om forurennet jord, § 47 c, § 47 e og § 47 f, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 67 og § 68 b, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 c og § 54 e, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 c og § 25 e, i lov om miljø og genteknologi, § 60 c og § 60 d, i lov om vandløb, og § 33 c og § 33 d, i lov om råstoffer samt denne lov, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser er opfyldt.

Stk. 6. Miljøministeren fastsætter regler om godtgørelsesordningen efter stk. 5, herunder om, hvilke udgifter der kan godtgøres, og om dokumentationskrav.«

8. Efter § 48 indsættes i *kapitel 8*:

»§ 48 a. Krav på godtgørelse af udgifter, jf. § 47, forældes efter 5 år fra den dato, hvor foranstaltningerne er afsluttet, eller hvor den ansvarlige for den emission eller begivenhed, som har forvoldt en miljøskaade eller fremkaldt en overhængende fare for en miljøskaade, har bevist henholdsvis påvist, at de i § 47 fastsatte betingelser for godtgørelse er opfyldt. Forældelsen regnes fra den seneste af disse datoer.«

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 808 af 9. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 73 b. --

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3-5. --

§ 73 d. Pligten til at begrænse en miljøskaades omfang og forhindre yderligere miljøskaade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaaden kan godtgøre, at den

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

1. I § 73 b, *stk. 2*, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

2. § 73 d ophæves.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4 og 5.

§ 73 f. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 73 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 73 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 73 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

3. § 73 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 3

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 278 af 17. april 2018, foretages følgende ændringer:

§ 38 b. --

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3-6. --

§ 38 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderlige miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller

1. I § 38 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

2. § 38 d ophæves.

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 38 b, stk. 4 og 5.

§ 38 f. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 38 d, stk. 1, nr. 1-3. § 38 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 38 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra ministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Ministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

3. § 38 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

§ 4

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

§ 47 b. Stk. 1-2. --

Stk. 3. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som nævnt i § 47 c, stk. 4, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

Stk. 4-5. --

§ 47 c. Stk. 1-3. --

1. I § 47 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

Stk. 4. Pligten efter stk. 1 gælder også, hvis andre erhvervs-mæssige aktiviteter end dem, der er omfattet af stk. 1 og 3, forårsager en miljøska-
de eller en overhængende fare for en miljøska-
de på beskyttede arter og internationale naturbe-
skyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøska-
de-
loven og miljøska-
den eller den overhængende fare for en miljøska-
de skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågæl-
dende.

Stk. 5-7. --

§ 47 d. Pligten til at begrænse en miljøska-
des omfang og
forhindre yderligere miljøska-
de gælder ikke, hvis den an-
svarlige for driften som nævnt i § 47 b, stk. 2, kan godtgøre,
at miljøska-
den

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at
passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er
fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne
følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige
for driftens egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en tilførsel eller begivenhed, der udtrykke-
ligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse
med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er
så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig
tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en
miljøska-
de gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som
nævnt i § 47 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold
som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse, hvis miljøska-
den eller den overhængende fare for en miljøska-
de skyldes
enhver større miljøhændelse som defineret i offshoresikker-
hedsloven.

§ 47 h. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøska-
de forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 47 c, stk. 1 eller 3, kan ikke
træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der
foreligger forhold som nævnt i § 47 d, stk. 1, nr. 1-3.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare
for en miljøska-
de forårsaget af en aktivitet som nævnt i §
47 c, stk. 1 eller 3, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for
driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i §
47 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljøministeren offentliggør afgørelsen. Offentliggø-
relse kan ske udelukkende digitalt.

2. I § 47 c, stk. 4, ændres »beskyttede arter og internationale
naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturty-
per«.

3. § 47 d ophæves.

4. § 47 h, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentlighedsloven.

§ 5

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 1419 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

§ 68 a. *Stk. 1-2.* --

Stk. 3. Ved den ansvarlige for en miljøskaade eller en overhængende fare for en miljøskaade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 68 d. Pligten til at begrænse en miljøskaades omfang og forhindre yderligere miljøskaade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaaden

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarlige for driftens egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskaade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 68 e. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskaade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 68 d, stk. 1, nr. 1-3.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskaade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 68 a, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 68 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

1. I § 68 a, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 68 d ophæves.

3. § 68 e, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljø- og fødevareministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljø- og fødevareministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 6

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019, foretages følgende ændringer:

§ 54 b. --

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, jf. dog stk. 3 og 4.

1. I § 54 b, stk. 2, ændres »jf. dog stk. 3 og 4« til: »medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse«.

Stk. 3-5. --

§ 54 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den

2. § 54 d ophæves.

1) er forvoldt af tredjemand og indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at de kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 54 b, stk. 4 og 5.

§ 54 f. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godt-

3. § 54 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

gøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 54 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 54 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra ministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Ministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 7

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. januar 2017, foretages følgende ændringer:

§ 25 d. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at den

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for producenten og importøren som nævnt i § 25 b, stk. 4.

§ 25 f. --

Stk. 2. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 d, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. § 25 d, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

1. § 25 d ophæves.

2. § 25 f, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 2 og 3.

Stk. 3. Afgørelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for den overhængende fare for en miljøskade kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 25 d, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse.

§ 8

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019, foretages følgende ændringer:

§ 60 b. *Stk. 1-2.* --

Stk. 3. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 60 f. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, og ikke skyldes den pågældendes egne aktiviteter eller

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 60 g. --

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1.

1. I § 60 b, stk. 3, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 60 f ophæves.

3. § 60 g, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af en aktivitet som nævnt i § 60 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 60 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at vandløbsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse

§ 9

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017, som ændret ved § 3 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 7 i lov nr. 720 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

§ 33 b. *Stk. 1-2.* --

Stk. 3. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder som fastlagt i §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven, som ikke er omfattet af stk. 2, forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 33 f. Pligten til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan godtgøre, at miljøskaden

1) er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,

2) skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den pågældendes egne aktiviteter, eller

3) er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtrykkeligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en tilladelse, og som ikke skyldes egen uforsvarlig adfærd.

Stk. 2. Pligten til at afværge en overhængende fare for en miljøskade gælder ikke, hvis den ansvarlige for driften som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan godtgøre, at faren skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller 2.

§ 33 g. --

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en miljøskade forårsaget af aktiviteter som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1.

1. I § 33 b, *stk. 3*, ændres »beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter eller naturtyper«.

2. § 33 f ophæves.

3. § 33 g, *stk. 2 og 3*, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Stk. 3. Afgørelse efter stk. 1 om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade forårsaget af aktiviteter som nævnt i § 33 b, stk. 2, kan ikke træffes, hvis den ansvarlige for driften kan godtgøre, at der foreligger forhold som nævnt i § 33 f, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at regionsrådet skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljø- og fødevareministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljø- og fødevareministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 10

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 135 af 25. februar 2020 og lov nr. 1057 af 30. juni 2020, foretages følgende ændring:

Kapitel 11 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

1. *Overskriften* til kapitel 11 a affattes således:

»Kapitel 11 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper«

§ 11

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019, foretages følgende ændring:

Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper«

§ 12

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019, foretages følgende ændring:

Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

1. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:

»Kapitel 8 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper«

§ 13

I lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, foretages følgende ændring:

Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

Kapitel 3 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 10 c. Ministeren for fiskeri og ligestilling fastsætter regler om forebyggelse og anmeldelse af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade på beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder i forbindelse med udøvelse af erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter til gennemførelse af direktiv om miljøansvar, for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, herunder om

1) underretnings- og oplysningspligt for den ansvarlige for driften i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade,

2) meddelelse af påbud til den ansvarlige for driften om indsendelse af oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, herunder påbud om at foretage undersøgelser, analyser af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningerne af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og

3) klage over afgørelser, herunder om klageberettigede.

1. *Overskriften* til kapitel 9 a affattes således:

»Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper«

§ 14

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019, som ændret ved lov nr. 558 af 7. maj 2019 og lov nr. 559 af 7. maj 2019, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 3 a affattes således:

»Kapitel 3 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper«

2. I § 10 c ændres »beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder« til: »beskyttede arter og naturtyper«.